No. 32, Februar 1982, Year -leto 3
Price-cena 50¢
Registered for posting-Publication No. NBH 2862

Avstralski SLOVENEC

*"SEM DEKLICA MLADA VESELA,
SEM PRAVO SLOVENSKO DEKLE..."*

PUBLISHED BY SLOVENE ASSOCIATION SYDNEY
MESEČNIK SLOVENSKEGA DRUŠTVA SYDNEY

Podružnica Slovenijalesa iz Ljubljane

Euro Furniture Pty. Ltd.

Uvoz, Priozvodnja, Veleprodaja

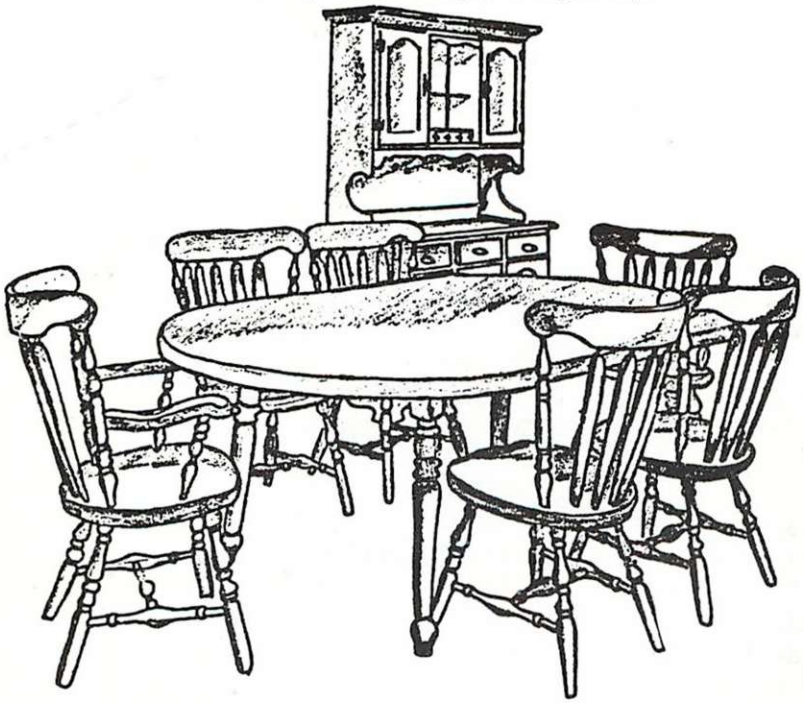

Naše pohištvo iz masivne bukovine v kolonijalnem in modernem slogu je na prodaj v vseh znanih trgovinah s pohištvom širom Avstralije.

SYDNEY:

2a Bessemer Street,
BLACKTOWN NSW, 2148
TEL: (02) 621-8260

MELBOURNE:

18-20 Glenvale Crescent,
MULGRAVE, VIC. 3170
TEL: (03) 560-1000

Razstavna salonsta odprta vsak delavnik od 9. zjutraj do 5. popoldne.

NIČ NI LEPŠEGA OD DOMAČEGA BUKOVEGA GOZDA. DEL TE DOMAČNOSTI JE PRAV GOTOVO V NAŠIH IZDELKIH. OGLEJTE SI ŠIROKO IZBIRO V NAŠIH RAZSTAVNIH SALONIH V TOVARNAH V MELBOURNU IN SYDNEYU ALI PA NAM PIŠITE IN POSLALI VAM BOMO BREZPLAČNI KATALOG.

IVAN GHERM

concreting

CONCRETE SPECIALIST

- INDUSTRIAL
- COMMERCIAL
- DOMESTIC

Specialised Tradesmen for All Concrete Work Including:

FORMWORK — SLABS — FOUNDATIONS
DRIVEWAYS — PATHS — PATIOS
GARAGES, ETC.

Smo usposobljeni poklicni betonerji za vsa betonska dela: postavitev form za betoniranje, plošče, temelji, vozni dohodi, steze okoli hiše, dvorišča, garaže, in drugo...

Popust za člane Slovenskega društva Sydney.

ALL HOURS

047 74 8366

Taylors Road, Badgerys Creek

Urarsko in zlatarsko podjetje:

ALEXANDER WATCHMAKER & JEWELLER

31 The Centre, Seven Hills, N.S.W.
(nasproti postaje)
Telefon 622-1408

vam nudi 20% popusta na vsa popravila ur in zlatnine (šest mesecev garancije) in 10% na vse nakupe. Graviranje imen brezplačno.

HANDMADE JEWELLERY
DESIGNED AND MADE
IN OUR OWN WORKROOM

Sydneyski rojaki, pridite in se sami prepričajte o ugodnih pogojih.

Priporočata se

Edvard in Kristina ROBNIK

Z UREDNIŠKE MIZE

Zadnjič smo obljubili, da bomo napisali nekaj o avstralskem narodnem prazniku -Australia Day. Žal, naš dopisnik nam dela ni mogel poslati. Namesto tega si danes lahko preberete članek g. Menarta, z naslovom The Story of Slovenes, ki je bil prebran v angleščini na etničnem radiu. Bil je že čas, da v dandanašnji, multikulturni Avstraliji, začnemo govoriti tudi o etničnih skupinah, o sodobni družbi, ki danes tvori človesko maso tega kontinenta. O kapitanih Kuharjih in drugih pustolovcih in angleških kolonialistih smo že toliko slišali, da nam dosti več ni potrebno. Modernemu Avstralcu najbrž tudi ne bo odveč, če vsaj malo spozna svojega soseda -emigranta.

Da se povrnemo k Slovenskemu društvu - pri katerem je pred kratkim iz odbora izstopilo pet članov, kar bi nekateri radi izkoristili in prikazali društvo v slabi luči - brez pravih dejstev. Dejstvo je, da društvo ni še nikoli v svojem obstoju tako dobro poslovalo kot zadnji dve leti. Nikoli še ni imelo toliko članstva kot ga ima sedaj. Sedemdeseta leta, ko smo se delili in se klali vse navzkriž, so za nami. Društvo ne potrebuje podobne morije. Če nekdo gre iz odbora, pomeni, da iz tega ali onega razloga več ne more biti v njem. Novi ljudje, ki pridejo v odbor, imajo nove ideje in prinesejo novih moči, kar vse samo pripomore k boljšemu delu.

Biti urednik društvenega časopisa je težko. Nikoli povsem ne veš, koga boš prizadel in koga zadovoljil. Vsem ustreči je nemogoče. V tem oziru so še prostitutke zmerne in previdne. Žal, Avstralski Slovenec ni prostitutka. Tudi urednik ne more biti hlapec, ki bi mu zvezali roke in rekli, zdaj pa delaj tako, kot ti naročimo. Slovensko društvo lahko s ponosom (in hkrati tudi s sramoto) trdi, da je v preteklosti izdajalo že več publikacij, ki pa so po krajšem času vse odmrle. Zakaj? Zaradi omejevanja svobode izražanja, zaradi omejenosti in zahtevane nedotakljivosti svetih krav, ki so se pasle na tem našem Taj Mahalu, katerega Mumtaz-i-Mahall naj bi bilo vse, kar razumemo pod besedo slovenstvo.

Časopis naj bi dal možnost vsakomur, da pove svoje mnenje, postavlja vprašanja in podobne stvari, ki naj bi bile v mejah spodobnosti in resnice. Odbor, ki se smatra za odgovornega urednika (?!), bi moral prenesti vsako kritiko in biti zmožen dati odgovor.

Avstralski Slovenec je pripravljen iti tiho, a ponosno v R.I.P.

IZ VSEBINE

Stran:

Društveno življenje..... 2,5
Vabilo na lovsko zabavo..... 3
Z odborniške mize..... 4
Lovska sekcija.....6
Govor s Prešernove proslave.....7
Avstralski dogodki.....8,9
Prešernov jezik.....10
Kaprolov Prešeren.....11
Za naše žene.....12,13
Mesečni paberki.....14,15
The Story of Slovenes.....18,19
19th Century Slovenian Cultural and reading Societies.....20
Pesmi Nika Grafenauerja.....21
Silvestrovanje.....22,23
Kar po domače...Most ljubezni.....23
Ljudje z Goričkega.....24
Za naše najmlajše.....25
KLD 58767 se spominja.....26,27
Ogenj in led.....28
Novice iz domovine.....29,30,31
Biser iz Tofove zakladnice.....32

Slika na naslovni strani:

MIRJANA ROBAR, kraljica srčkov.

"AVSTRALSKI SLOVENEC" izhaja mesečno Urednik Jože Žohar. Založnik Slovensko društvo Sydney. Rokopisov in slik ne vračamo. Anonimnih pisem ne objavljamo.

"AVSTRALSKI SLOVENEC"("AUSTRALIAN SLOVENE") is published monthly. Editor Jože Žohar. Published by Slovene Association Sydney. Letters and photos received for publication will not be returned. Anonymous letters will not be published.

Vsi dopisi -All correspondence to: Editor, P.O.Box 93, Fairfield, NSW 2165, Australia.

Printed by Media Press (Sales) Pty.Ltd., 7 Garners Avenue, Marrickville, NSW.

Printed by Media Press (Sales) Pty Ltd, 7 Garners Ave, Marrickville, NSW, 2204, (02) 560 3900

Ivan Koželj

DRUŠTVENO ŽIVLJENJE

Leto teče,nič ne reče.Za devetimi gorami,kjer so meseci doma,so dobili sinčka-palčka,novoletnega moža.Januar je zibko zibal in je ob njej zaspal,jo palček je popihal in na sanke se podal.Februar za njim je skočil,pa mu sapa je pošla,zato marcu je naročil,naj ga domov pripelja.

Takole,vidite,hitijo meseci hitro,prehitro.Ni dolgo,ko sem pisal,kako smo slavili novoletne praznike;zdaj pa je že tu pust.Dnevi v mesecu prosincu so bili bolj tihi na društvu; razlog so bili letni dopusti naših članov.Drugi so si spet morali malo odpočiti od novoletnega rajanja.Edino društveni odbor si ni vzel dopusta in počitka. V januarju so bile sobote dobro obiskane.Koncem meseca smo imeli gasilsko veselico. Obisk je bil zelo dober;komaj smo se stisnili v dvorano.Nismo pa mogli pridobiti pravih gasilcev,ker so bili preveč zavzeti.Imeli smo šaljivo pošto in zapor,v katerem so nekateri preživeli skoraj cel večer.

5.februarja smo imeli mladinski disko.Mladine ni bilo toliko kot navadno,to pa zato,ker je mladinski odbor odločil,da bo spustil v dvorano samo tiste mladince,ki so dostojno oblečeni.Mladinski odbor je napravil pravila,katerih,upajmo,se bodo vsi držali.

V soboto 6.februarja smo slavili rojstni dan našega pesnika Franceta Prešerna. V krajšem kulturnem sporedu,smo povedali nekaj o Prešernovem življenju.Tanja in Sonja Kolar sta nam zaigrali na harmoniko in kitaro dve pesmi.Tanja Sušanj je recitirala Prešernovo pesem Nezakonska mati.Štefko Zadravec je recitiral Prešernovo pesem Strunam.Vmes sta Robert in Peter Pečovnik na harmoniko in kitaro zaigrala dve pesmi,nakar je Ivanka Zadravec recitirala pesem Zapuščena.Na kraju nam je pa še Tamara Rogelja,v odlično napravljeni slovenski narodni noši,zaplesala Terezinko.Nato sta se Tamari še pridružila njena brata Andrej in Luka,v prelepem narodnem plesu.Kot zadnjo točko,je Tamara zaplesala priljubljeni ples z rožami.

Zahvaliti se moram vsem,ki so nastopali.Takšen spored in takšno sodelovanje nam je zelo potrebno.Želimo,da bi bilo to večkrat.Celoten spored je naletel na pohvalo in kritiko.Oboje radi sprejmemo.Ker so pa naše moči zelo oslabljene,vedno res ni mogoče vsako stvar izpeljati tako,da bi bila vsem po volji.Kritike je zelo težko resno jemati,ker drugega pač ne znajo,kot kritizirati.Če bi njihovo delo in doprinos k izboljšanju neke stvari bil tako velik ,kot je njihovo kritiziranje,ha,potem bi s skupnimi močmi najbrž vedno bili na vrhu.Ljudje pravijo,da je lažje oponašati neuspehe in slabo delo drugim,kot pa sam kaj boljšega ustvariti.Toliko slabotnim škodoželjnežem!

V soboto 13.februarja smo imeli Valentine Day,dan zaljubljencev.Da se ljudje še vedno imajo radi,je dokazala polna dvorana in vsi prodani srčki,znak ljubezni,ali zaljubljenosti.Imeli smo tekmovanje za kraljico srčkov.Največ jih je zbrala Mirjana Robar mlada,lepa in vesela hčerka naših članov Maksa in Jožice Robar.Drugo mesto je pripadlo gospe Klinar,tretje gospe Vikici Koželj.

V soboto 20.februarja smo slavili Pusta.Velik obisk nas je zelo presenetil,bolj kot smo bili pripravljeni.Tristo stolov je bilo premalo.Iz zagate nas je rešil g.pater Valerijan,ki nam je posodil dodatnih 35 stolov,pa še vedno ni bilo dovolj.Opravičujemo se vsem,katerim nismo mogli najti prostora.

Mask smo imeli izredno veliko in tudi lepe nagrade pripravljene za najboljše. Izmed odraslih je dobil prvo nagrado Andrej Koželj,ki je bil oblečen v čarovnico, drugo mesto je dobila Lojzka Jug oblečena v starčka s cigaro.Tretje mesto pa je pripadlo Branku Koželju,ki je bil našemljen v veseljaka z opico.Med otroškimi maskami je dobil prvo nagrado fantek (imena se ne morem spomniti),ki je bil oblečen v avstralskega lovca,drugo mesto Anita Jug,napravljena v smrt,tretje mesto mali Luka Rogelja,ki je bil oblečen v angleškega vojaka.Vse maske so imele prost vstop in vsem smo na kraju ponudili "free drink" pri baru.Uspeh po širini in dolžini!Hvala vsem!!!

BALINARJI so postali bolj živahni.Pred kratkim so imeli meddruštveno tekmovanje za Prešernov pokal.Na žalost so ga letos že drugič izgubili.Če ga izgubijo še drugo leto,bo pokal ostal društvu Triglav,ker so ga oni zdaj že dve leti zaporedoma dobili.Vendar,naši balinarji so sklenili,da se bodo v bodoče malo bolj potrudili.

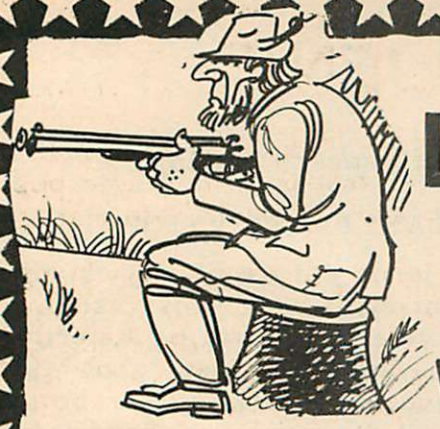

Lovska in ribiška družina S.D.S. vabi vse rojake na

VELIKO LETNO LOVSKO SREČanje

KI BO NA DRUŠTVENIH PROSTORIH V HORSLEY PARKU,V SOBOTO, 6.MARCA 1982.OB ENIH POPOLDNE PRISPEJO IZ MELBOURNA NAŠI ROJAKI IN PRIJATELJI TER LOVCI SLOVENSKEGA DRUŠTVA MELBOURNE,KI BODO NAŠI GOSTJE.MEDDRUŠTVENA TEKMOVANJA V STRELJANJU Z ZRAČNIMI PUŠKAMI IN V DRUGIH ŠPORTNIH DEJAVNOSTIH SE PRIČNEJO OB TREH POPOLDNE.ZVEČER PODELITEV POKALOV,LOVSKE ŠALE,"FLOOR SHOW",SREČOLOV,ODLIČNA DOMAČA HRANA,PEČENI PRAŠIČKI,KRVAVICE IN DRUGO.VESELA GLASBA ZA PLES OD 8.30 DO POLNOČI.FINANČNI ČLANI Z ZNAČKO IMAJO PROST VSTOP,OSTALI $5 PO OSEBI.NAŠI BRATJE IN SESTRE IZ MELBOURNA BODO NAŠI GOSTJE TUDI V NEDELJO POPOLDNE.TUDI TA DAN BO ZELO VESELO!SPISEK MELBOURNSKIH GOSTOV NAJDETE NA 6.STRANI.POGLEJTE,MOGOČE JE KAKŠEN VAŠ ZNANEC MED NJIMI,PA ČETUDI GA NI,PRIDITE IN NAVEŽITE Z NJIMI PRIJATELJSKE STIKE!

GREAT ANNUAL HUNTER'S MEETING WILL BE HELD ON 6TH MARCH 1982.GUESTS WILL BE OUR FELLOW-COUNTRYMEN FROM MELBOURNE. AFTERNOON SPORTING COMPETITIONS. EVENING:CUPS PRESENTATIONS,HUNTER'S JOKES,FLOOR SHOW,RAFFLE,GOOD FOOD, MUSIC AND DANCE.MEMBERS FREE,OTHERS $5 PER PERSON.NO RESERVATIONS TAKEN!

ZA TA DAN NE SPREJEMAMO REZERVACIJ.

Z ODBORNIŠKE MIZE

SPREMEMBE V ODBORU

Koncem januarja je odstopil od svojega predsedniškega mesta Ivan Zafošnik. Z ženo Faniko sta tudi odstopila od odbora. Njuna odstopitev je vse zelo iznenadila. Bila sta priljubljena. Zakaj odstopiti? Človek, ki prvič pride v takšen odbor, ne ve niti malo, kaj vse ga čaka: mnogo trdega dela, mnogo izgubljenega časa in denarja, skrbi in nenazadnje po vsem tem še omadeževanje imena, izguba prijateljev, zamera, itd. Vsi vemo, da imata Fanika in Janez Zafošnik zelo uspešno in dobro vodeno tvrdko *BETTER FOOTINGS*. Tvrdka je zaradi njune stalne prisotnosti na Slovenskem društvu začela izgubljati stranke in s tem delo, in s tem denar. Nekatere stranke bi rade imele delo opravljeno ob sobotah in nedeljah, ko imajo prost čas in so doma. Kako storiti to in hkrati biti na društvu? Ivan je vikendska dela večkrat opustil, ker je želel izpolniti dolžnosti, ki jih je prevzel kot predsednik društva. Vse ni šlo. Tako je Ivan najbrž prišel do zaključka, da je več vredno blagostanje in uspeh njegovega podjetja in družinski mir kot pa sila zahtevno in sila nehvaležno delo pri društvu.

Na isti seji, kjer je Ivan Zafošnik odstopil, si je odbor izvolil novega predsednika. Na tajnem glasovanju je bil izvoljen g. Henrik Juriševič za predsednika.

Nekaj dni pozneje, je dal svojo odpoved tudi Vinko Ovijach, nato Stanko Roj in potem še Ivan Germ. Odbor je ostal samo s sedmimi člani, kar je še vedno "quorum". Ker pa bi pri preobilici dela padlo preveliko breme na preostale odbornike, si je odbor dopolnil prazna mesta z naslednjimi člani: Drago Raber in Štefan Zadravec, ki sta že dolgoletna člana društva. Drago je bil v odboru že prej, Štefan pa je že velikokrat pomagal, kjer je bilo potrebno. Poleg njiju je odbor adoptiral še Josipa Farkaša, Maksa Robarja in Alojza Mariča. Zadnji trije še niso člani dve leti, zato bodo v odboru imeli nekatere omejitve, kot na primer pri glasovanju, dokler ne napolnijo dve leti kot člani. Odbor jim je zaupal, ker so pošteni ljudje in dobri delavci. Tako je v odboru zdaj spet 12 ljudi. Upati je, da bo tako ostalo, ker stalno menjavanje in spremembe v odboru, zavira redno delo in uspešno vodenje.

ČLANI PROST VSTOP

Odbor je na eni svojih sej sklenil, da bodo finančni člani imeli prost vstop na vse prireditve, razen tistih, na katerih bo kaj izrednega, kot na primer "show", ali kjer bo vključena večerja, za kar bo odbor posebej določil vstopnino za člane. Odrasle osebe, ki niso finančni člani, plačajo $5 po osebi vstopnine, če odbor ne določi drugače.

USPEŠNE PRIREDITVE

Odbor je prišel do zaključka, da so vse sobotne prireditve denarno uspešne, kar je zasluga povečanega članstva in rednih obiskov. Ugotovljeno je tudi, da naše društvo zdaj že drugo leto izredno uspešno deluje.

POGAJANJA

State Planning & Environment Dept. je odbil naš predlog, da nam da nekaj več denarja, kot pa nam ga je bilo ponujenega, z razlago, da je ponujena vsota "fair". Pogajanja se nadaljujejo med našimi advokati in Departmentom zaradi nekih specifičnosti financiranja, ki bi društvu mnogo olajšala bodočo gradnjo novega doma. Odbor upa da bo ta zadeva rešena v kratkem.

POSLOVNE URE

Društvo je odprto vsako soboto in nedeljo. Bar je odprt ob sobotah od treh popoldne do polnoči, ob nedeljah od treh popoldne do devetih zvečer. Na disko večerih je bar odprt od sedme ure zvečer do polnoči. Prosimo, da se teh ur držite in ne zahtevate pijač zunaj njih. Če želite po koncu plesa še malo posedeti in popiti, nabavite si pijačo še predno se bar zapre. S tem nam boste dali čas, da pospravimo za vami. Olajšali nam boste delo. Po deset do dvanajst urnem brezplačnem delu, bi tudi dežurni odborniki radi šli domov in se odpočili. Vsekakor pa želimo, da tudi vi pridete srečni in zdravi domov. Ob sobotah je največ policajev na cestah. Ne želimo nikomur, da ga policija ustavi in ugotovi, da je vinjen. Kazni so izredno visoke.

DRUŠTVENO ŽIVLJENJE

Balinarji so tudi imeli medsebojno tekmovanje za pršut. Eden ga je dobil, pojedli so ga pa vsi skupaj. Še meni so ga malo dali. Fantje in dekleta, kar igrajte za pršut, jaz ga imam rad.

Slavili so: IVANKA in DINKO ZEC sta praznovala srebrno poroko. Gospod in gospa KLINAR sta slavila 13 let skupnega življenja. Še veliko srečnih in skupnih let vam kličemo vsi!

Naš tajnik JOŽE ŽOHAR je imel svoj rojsten dan, skupaj z njim sta slavila svoje rojstne dneve tudi PETER in ROBERT BABICH. Svoj 50. rojstni dan je pri nas slavil tudi gospod Frank Reja, direktor iz Goriških Brd, ki se trenutno nahaja v Avstraliji na počitnicah. Ne vem, kako se bo Frank oddahnil, ko je pa tako poln življenja in ima tukaj nešteto prijateljev.

Na obisk k svojemu sinu Francu je prišla tudi gospa KODERMAN. Želimo ji prijetno bivanje v Avstraliji!

ČE BI RADI DRUŽINSKE IN DRUGE PRAZNIKE SLAVILI NA DRUŠTVU, ČE BI RADI IMELI LEP IN BREZSKRBEN "PARTY" POTEM SE POZANIMAJTE NA DRUŠTVU KJER TAKE REČI LAHKO ZA VAS UGODNO ORGANIZIRAMO.

Spodaj: Zmagovalke s prireditve Dneva zaljubljenih. Na sredini kraljica srčkov, MIRJANA ROBAR, na levi gospa KLINAR (drugo mesto), na desni gospa KOŽELJ (tretje mesto).

Oh, to morate biti srečne ob vaših ljubih, v vas tako zelo zaljubljenih!

SLOVENSKE PLOŠČE; KASETE

Društvo je pred kratkim sprejelo večjo količino plošč in kaset s slovensko narodno glasbo, večinoma ansamblov Avsenik in Slak, Savski val, Miha Dovžan in drugi. Med ploščami je tudi precej takih z odličnim zborovskim petjem slovenskih narodnih pesmi. Kasete in plošče prodajamo po sprejemljivih cenah in cenejše kot bi jih mogli dobiti v avstralskih trgovinah, če bi jih sploh kje dobili. Žal so nam pošle že vse kasete in tudi precej plošč. No, da, plošč je še vedno dovolj. Kupite jih lahko na društvu vsako soboto in nedeljo. Nova, večja pošiljka kaset bo prispela koncem marca ali v začetku aprila.

SLOVENSKI ČASOPISI, REVIJE

V Sloveniji izhaja mnogo časopisov in revij. Vas ne zanima, kaj se dogaja v vašem starem kraju, v vaši prejšnji domovini, kjer še vedno živijo vaši sorodniki in prijatelji? Mar ne planirate, da se boste v bližnji bodočnosti vrnili v Slovenijo, za stalno, ali samo na obisk? Naročite se vendar na katero od slovenskih publikacij! Iz njih boste zvedeli, kakšno je zdaj življenje doma, in mnogo drugih stvari. Če sami ne veste, kako se naročiti, bo to storil za vas društveni tajnik, če ga vprašate. Njemu je v osebno zadovoljstvo, če se zanimate za domači tisk in za novice iz domovine.

POSEBNO VOŠČILO

FRANCU LAJHU, ki se je pred kratkim vrnil v Slovenijo po šestmesečnem dopustu med nami, se zahvaljujemo za njegovo veselo in prijetno družbo, ter mu želimo mnogo sreče, zdravja in uspehov v domovini in da bi drugo leto, ali pa kdaj kasnejše spet prišel med nas v Avstralijo!!!

Družine: Srečko Lajh, Vlado Lajh, Vinko Lajh, Jože Farkaš in mnogi drugi prijatelji, ki si si jih našel med Slovenci v Sydneyu.

LOVSKA

Človek si ne more kaj,da ne bi pohvalil člane Lovske in ribiške družine Slovenskega društva Sydney.V ne tako dolgem času svojega obstoja,se je ta sekcija zelo dobro razvila ,organizirala in utrdila.Vse njene prireditve so bile uspešne in ni nobenega dvoma,da tudi bodoče ne bi bile.

Poleg tega da hodijo lovci skupinsko na lov v razne kraje notranjosti dežele,so tudi drugače precej aktivni pri društvu. Skoraj vsako nedeljo se nekateri od njih vadijo v streljanju z zračno puško,kar bi jim še utegnilo zelo koristiti pri bodočih strelskih tekmovanjih z drugimi društvi.

Njihov starešina,izkušen lovec še iz naše stare domovine,pripravlja pravilnik družine,ki ga bodo člani v kratkem spoznali, odvzeli ali dodali,kar je potrebno,in ga potem sporazumno sprejeli,kot neke vrste "sveto pismo" .

Lovske seje so še vedno vsako prvo nedeljo v mesecu,če ni drugače napovedano. Seja se vedno prične ob štirih popoldne in se konča uro,dve,ali tri pozneje,čemur sledi skupna večerja,ki jo člani sekcije sami pripravijo - zato te večerje niso niti preveč drage.So pa to res lovsko pripravljeni obroki in povrhu še odlični. Posebno februarska večerja je bila zelo dobro organizirana in bogato ter okusno pripravljena.

V dneh,ko so nastajale te vrstice,so se naši lovci pripravljali na svojo veliko letno zabavo.Ne samo da so se vadili v streljanju,pokosili so travo na celotnem zemljišču in uredili tisto malo vrta,kar ga imamo.Pripravili so tudi dvorano in celo počistili okna,prostovoljno seveda.Pa naj še kdo reče,da se ne brigajo za svojo organizacijo!

Pridejo nas obiskat!Kdo?Naši bratje in sestre,lovci in člani Slovenskega društva Melbourne.V Horsley Park bodo prispeli v soboto,6.marca popoldne ob enih.Za cel avtobus jih bo!Popoldne,po kosilu bodo z nami tekmovali za strelski pokal,zvečer pa se bodo skupaj z nami poveselili.Prespali bodo v motelu in potem preživeli še nedeljo z nami.V Melbourne se bodo vrnili v nedeljo zvečer.Spodaj je spisek melbournskih rojakov,s katerimi se boste lahko srečali na Slovenskem društvu.Navedena so samo imena moških.Povedati pa moramo, da pridejo vsi s svojimi ženami.

BOŽO LONČAR	ŠTEFAN BALIGAČ
JANEZ ZEMLJIČ	FRANK JELOVČAN
KARL BEVC	FRANK ČAMPELJ
FRANK FEKONJA	JANEZ SOK
RELJA PLAVŠAK	ŠTEFAN ČUČEK
ANDREJ FISTRIČ	FRANK ARNUŽ
MARTIN ADAMIČ	ANTON KNAP
IVAN BARAT	A.AŠENBERGER
MARJAN PRELOŽNIK	VIKTOR LAMPE
JOŽE GOLENKO	SLAVKO KUČAN
STANKO MLINAR	

Nekateri,ki tu niso imenovani,pridejo s privatnim transportom.Opravičujemo pa se zgoraj omenjenim rojakom,če mogoče katerega ime nismo pravilno zapisali.Spisek smo namreč dobili iz Melbourna telefonsko. V prihodnji številki bomo o tej zabavi pisali podrobneje.

* * * * * * *

Tisti,ki nameravate pristopiti k Lovski in ribiški družini SDS,ne pozabite,da je prvi pogoj,da ste član društva.Drugi pogoj,da se redno udeležujete sej družine in da se ravnate po sklepih in pravilih družine.Za nadaljne informacije pa se lahko obrnete na starešino sekcije,ki vam bo lahko dal bolj izčrpne podatke.

* * * * * * *

PROSIMO,VZEMITE NA ZNANJE,DA ZA LOVSKO ZABAVO 6.MARCA NE SPREJEMAMO NOBENIH REZERVACIJ.PRIPOROČAMO ZGODENJ PRIHOD NA DRUŠTVO!!!

* * * * * * *

LOVSKA (Malo surova,oprostite)

Gorenjski ribič razlaga kolegu:"Zjutraj predno grem na ribolov,pogledam kako moja žena leži.Če leži na levem boku, grem na levi breg reke,če leži na desnem, grem na desni breg reke in vedno veliko dobim."
"Kam greš pa takrat,ko leži na hrbtu?"
"Na njo."

Ivan Koželj

NAGOVOR S PREŠERNOVE PROSLAVE

FRANCE PREŠEREN, prvak slovenskih pesnikov se je rodil 3. Decembra v Vrbi na Gorenjskem. Bil je prvi sin in tretji otrok 38-letnega Simona, po domače Ribiča, in 26-letne Mine, rojene Svetinove, po domače Muhovčeve iz Žirovnice.

Spomladi 1809. leta je odšel od doma k stricu, očetovemu ujcu, Jožetu Prešernu, da se pripravi za šolo. Jeseni 1810 je začel obiskovati normalko v Ribnici. Že od vsega začetka je pokazal, da je dober učenec, saj je že v prvem razredu dobil drugo nagrado, v drugem prvo. 1817. leta je položil tečaj za domačega učitelja. Po odlično opravljenih izpitih filozofskih študij, se je Prešeren odločil za študij prava, zaradi česar je 1821 odšel na Dunaj. Med študijem na Dunaju si je stalno dopisoval s svojim dobrim prijateljem Matijem Čopom, ki je bil tedaj profesor v Galiciji. Prešeren je vedno prihajal domov na dopust. S prijatelji je vedno govoril v pesniškem duhu. Rad se je vračal v Ribnico, kjer je bil doživel tudi prve hujše duševne pretrese, katerih se je spominjal še na smrtni postelji.

Za nas Slovence je Prešeren pomemben in poznan po pisanju umetne pesmi. Njegova želja je bila, da se dvigne nad ugledne zapoznele avstrijske in nemške provincionalne romantike. Razumel je tudi Čopovo misel in se navdušil za njo.

Prešeren je dal slovenskemu narodu svoje pesmi v svojem čustvu. Pesmi je pisal tako, da je z umetniško močjo protestiral zoper uradno in družbeno preziranje domačega jezika. V svojih pesmih je opozarjal na pravice individua, naroda in človeštva. Prešeren je odgovarjal ustnim kritikam in napadom z duhovito satiro in ironijo. Pisal je romantične pesmi z ljubezensko tragedijo.

Mi Slovenci v Sydneyu moramo biti ponosni na našega pesnika. Ponosni smo pa lahko tudi na naš dom katerega bi lahko imenovali Prešernov dom. Prešernovo oprsje v avli našega doma naj nam bo v ponos, saj nas je on zbudil in povezal v dober slovenski rod. V svojih pesmih nam je velikokrat povedal, kako se moramo, ali, kako se obnašamo.

S pesmijo Zdravljica je želel, da bi se ves slovenski rod že enkrat zbudil in se kulturno povezal v delovanju po istem cilju, po cilju in z mislijo, da smo vsi Slovenci majhen, ampak vesel in ponosen narod.

Tako naj bi bila tudi naša želja, da bi se vsi, ki smo danes tukaj, in tudi tisti, ki so drugje, enkrat zbudili in se zavedli, da smo Slovenci eno in da lahko delamo skupaj na kulturnem in prijateljskem polju, s ciljem, da ostanemo vedno Slovenci. Dovolite mi, da končam z odlomki iz Prešernove Zdravljice:

EDINOST, SREČA, SPRAVA
K NAM NAJ NAZAJ SE VRNEJO!
OTROK, KAR IMA SLAVA,
VSI NAJ SI V ROKE SEŽEJO...

ŽIVE NAJ VSI NARODI,
KI HREPENE DOČAKAT' DAN,
DA, KODER SONCE HODI
PREPIR IZ SVETA BO PREGNAN...

NAZADNJE ŠE PRIJAT'LJI,
KOZAREC ZASE VZDIGNIMO,
KI SMO ZATO SE ZBRAT'LI,
KER DOBRO V SRCU MISLIMO.
DOKAJ DNI
NAJ ŽIVI
BOG, KAR NAS DOBRIH JE LJUDI!

Mlada, nedolžna, neoskrunjena generacija avstralskih Slovencev-upanje in ponos...

AVSTRALSKI

ZARADI VARČEVANJA ELEKTRIKE PODALJŠAN POLETNI ČAS

Vlada Novega Južnega Walesa je v tej državi podaljšala poletni čas do 4.aprila,kar pomeni,da bomo imeli krajše noči in daljše dneve,čeprav bo v začetku aprila sonce vzšlo šele ob sedmih zjutraj in zašlo uro pozneje kot bi normalno.

Vlada poskuša na ta način nekoliko zmanjšati porabo električne energije.Novi Južni Wales,kot je vsem znano,se nahaja v precejšnji energetski krizi,ki zlepa ne bo tako kmalu odpravljena.

Vzroki za pomanjkanje električne energije so različni: zastarele centrale,ki so bile malomarno vzdrževane,številni štrajki ,nepravilno računanje in predvidevanje v prepreteklosti o porabi energije v bodočnosti,čemur je sledilo pomanjkljivo planiranje.

Zdajšnja vlada poskuša ublažiti pomanjkanje energije na vse mogoče načine,eden od katerih je podaljšanje poletnega časa.

Opozicija podaljšanju časa nasprotuje z najrazličnejšimi izgovori.Vso krivdo bi rada naprtila zdajšnji vladi.Pri tem pa pozablja,da je bila sama na oblasti neprekinjeno več kot deset let in da je v tem času storila izredno malo za bodočnost,ki je za nas že postala sedanjost - z omejitvami pri uporabi električne energije.

EMIGRACIJA - NI VSE ROŽNATO,KOT PRAVIJO,DA JE

Gospodarstveniki ne morejo z nikakršnjo gotovostjo povedati ali je emigracija "na veliko" dobra ali slaba za materialistično blagostanje Avstralije.Napravili so presenetljivo malo raziskav o tem predmetu in ne izgledajo preveč prepričani,da bi nadaljnja raziskava veliko pripomogla k rešitvi negotovosti.

Zvezni Oddelek za emigracijo je pred kratkim izdal dokument z naslovom: Gospodarstvo in emigracija,kjer so podane prednosti in slabosti emigracije tako,kot jih vidijo zagovorniki ene ali druge strani.

Na kratko,zagovorniki emigracije "na veliko" trdijo,da le-ta dviguje avstralski narodni dohodek po osebi,dolgoročno.Emigracija pospešuje gospodarsko rast s povečanjem obsega domačega trga in dopušča lokalnim podjetjem večjo ekonomijo na tehtnici.

Emigracija ublaži inflacijo s povečanjem ponudbe delavcev in s tem zadržuje navzgoršnji pritisk na plače.

V zvezi z zaposlovanjem se trdi,da priseljenci stimulirajo povpraševanje in s tem ustvarjajo nova delovna mesta.

Dotok kvalificirane delovne sile nam prihranja stroške izobraževanja in usposabljanja delavcev.Ti kvalificirani delavci ne konkurirajo z Avstralci za prosta delovna mesta,temveč zapolnijo tista delovna mesta,ki bi sicer ostala prosta.

To nadvlada proizvodne zastoje in aktualno povečuje možnosti zaposlitve za lokalne, manj kvalificirane delavce,ki delajo pod obrtniki.

Priseljenci so tudi voljnejši,da se premestijo v tiste dele Avstralije,kjer primanjkuje kvalificiranih delavcev.

Toliko o prednostih emigracije.

Na drugi strani se trdi,da emigracija znižuje avstralski narodni dohodek po osebi, vsaj kratko- in srednjeročno.

Emigracija povečuje potrebo po večji potrošnji na javnih delih,in to pogojno na potrebah kot so izobraževalno,zdravstveno in socialno skrbstvo.

Emigracija zadržuje gospodarsko rast,ker delavci-priseljenci težijo h kongregaciji v gospodarsko neučinkovitih industrijah - kot je industrija motornih vozil in oblačilna industrija,ki potrebujejo visoko mero protekcije,da lahko obdržijo delovna mesta.

Če je ponudba dobrin konstantna,emigracija poriva cene navzgor s povečanim povpraševanjem.Doda pritisk na stanovanjske cene,za primer.

V zvezi z zaposlitvijo se trdi,da emigracija oslablja plačilno razmerje in zmanjšuje zaposlitvene možnosti lokalnim nekvalificiranim delavcem.

Med novimi priseljenci je odstotek brezposelnosti zelo velik.

In delodajalčeva možnost,da na hitro uvozi kvalificirane delavce,zmanjšuje njegovo vzpodbudo,da bi zaposlil več vajencev izmed lokalnih mladih ljudi.

Mogoče vam bo odleglo,če veste,da je minister za emigracijo podvzel velik raziskovalni načrt,da bi dobil nekaj odgovorov na gospodarski vpliv emigracije.Ta raziskovalni načrt bo stal okrog pol milijona dolarjev,in če bo vse po sreči,se bodo začeli odgovori pojavljati čez kakšna štiri leta.

Medtem minister za emigracijo in njegov Oddelek seveda ne bodo počivali.Povečali bodo priseljevalni program na nivo,ki bi se lahko primerjal s tistim v šestdesetih letih.

Leta 1978 - 1979 je prišlo v Avstralijo 69,000 ljudi,kar je bilo povečano na 111,000 ljudi preteklo finančno leto.Za to leto se predvideva 120,000.V načrtu je,da bi število priseljencev povečali na 150,000 letno do sredine tega desetletja.

(Povzeto in skrajšano po Sydney Morning Heraldu)

KREDITNE IN FINANČNE DRUŽBE DISKRIMINIRAJO ŽENSKE

Uradnik neke "Building society" pove ženski,da bo imela veliko večje možnosti,da dobi posojilo,če se da sterilizirati.

Banka odbije $3000 posojila za avto ločenki z dobro zaposlitvijo.

Poročen par s skupnim bančnim računom se razide in si vsak vzame svoj lasten račun pri isti banki.Oba dvigneta več denarja kot ga pa v resnici imata v banki.Moškemu je ček izplačan čeprav je dvignil $1,500 brez kritja.Ženski je ček zavrnjen na dvig $300 brez kritja.

Ti primeri,ki jih je zbral Odbor Proti-diskriminacije,razsvetljuje diskriminacijo katero morajo trpeti ženske,ko iščejo posojilo,kredit in finance.Odbor je ugotovil,da skoraj vse posojevalne institucije - banke,gradbene varčevalne družbe,kreditni sindikati, finančne kompanije in trgovine na drobno -so bile poimenovane v pritožbah zaradi diskriminacije.

Da bi lahko podal navodila i finančni industriji i posojilojemalkam,bo Odbor napravil detaljno raziskavo na tem področju.

Katerakoli ženska,ki ji je bil odbit dostop do kredita ali financ zaradi spola ali poročnega stanja,naj pride v stik z - Barbaro Smith,Anti-Discrimination Board,240 4162.

(ETHNOS Newsletter)

NOVI PREVODI O STANOVANJSKIH INFORMACIJAH

NSW Housing Commission razpolaga z informacijami o stanovanjih z nizko najemnino Te informacije so v petih jezikih,planirani pa so še drugi trije.Razen drugih jezikov je te informacije mogoče dobiti tudi na srbohrvaškem jeziku.

Housing Commission priskrbljuje stanovanja z nizkimi najemninami ljudem,ki imajo hude stanovanjske težave.To vključuje primere kjer si ljudje ne zmorejo privoščiti privatno izdanih stanovanj,ali,za primer,kjer je toliko ljudi v družini,da si morajo otroci in starši deliti skupno spalnico.

Čakalna doba za majhno hišico je dve do tri leta.Čim je prošnja vložena,uradniki obiščejo prosilca in se z njim pogovorijo o stanovanjskem problemu.Povprašajo pa tudi za dokaze o višini dohodka.

Za več informacij povprašajte g. Iana Vernela,Housing Commission,266 0281 ali pa pokličite pisarno Housing Commission v Parramatti na 635 4122,v Liverpoolu 601 3000

(ETHNOS Newsletter)

Bratje,sestre iz Melbourna,dobrodošli med nami!

osvetljave

PIŠE: JOŽE JAVORŠEK

Prešernov jezik

Najznačilnejše za trenutno kulturno ozračje v Sloveniji: Vprašanje slovenske knjige in slovenščine kot naše skupne narodne in kulturne usode

Ob slovenskem kulturnem prazniku, ob dnevu, ko je France Prešeren sklenil svojo mučeniško življenjsko pot, se zgoste najrazličnejše kulturne prireditve, ki zajamejo vso Slovenijo. Mogoče so letos najpomembnejše proslave v Cankarjevem domu v Ljubljani. »Prešernovi dnevi« so namreč desetdnevna prireditev, ki se je začela z zanimivo razstavo zakladov Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, z delovnim srečanjem slovenskih in jugoslovanskih knjižničarjev, s predavanjem o knjigi kot kulturni dediščini in najrazličnejšimi gledališkimi, glasbenimi in filmskimi prireditvami, ki so jih pripravili predvsem mlajši rodovi. Na prvem mestu (tudi pri Prešernovih nagradah, ki jih prav tako podeljujejo v Cankarjevem domu) je slovenska knjiga oziroma slovenska beseda. Zato mirno lahko zapišemo, da je najznačilnejše za trenutno ozračje v Sloveniji vprašanje slovenske knjige, predvsem pa slovenščine kot naše skupne narodne in kulturne usode.

V tem smislu je prav gotovo treba omeniti na prvem mestu razširjeno izjavo Jezikovnega razsodišča pri RK Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije o »slovenskem in srbohrvaškem jeziku pri nas«. Odmevi, ki jih je ta izjava povzročila v javnosti, zlasti pa med delovnim ljudstvom, so vsekakor najpomembnejši kulturnopolitični dogodek zadnjih dni. Poglavitna ugotovitev Jezikovnega razsodišča je takale: »Jeziki jugoslovanskih narodov in narodnosti so si med seboj enakopravni v tem smislu, da so na svojem narodnem oziroma narodnostnem ozemlju tudi jeziki uprave in šolstva in da jim je zagotovljen obstoj. To med drugim pomeni, da naj se med seboj ne spodrivajo, da naj ne težijo za tem, da bi drug drugega (praktično seveda večji manjše) spodjedali in končno morda celo zamenjali.«

Ta izjava je nastala zaradi tega, ker imamo opravka z nepoučenimi ljudmi ali pa ljudmi, ki se ne zavedajo, da je z ogroženostjo slovenskega jezika ogrožena tudi srbohrvaščina, saj je vendar nepreklicno zgodovinsko dejstvo, da je Titova Jugoslavija nastala zaradi tega, da bi obvarovala svobodo vseh narodov in narodnosti Jugoslavije in s tem seveda tudi svobodo in enakopravnost njihovih jezikov. Veliko pa je tudi takih, ki so kljub najrazličnejšim legitimacijam »naprednih« državljanov še zmeraj ujetniki ideologije stare Jugoslavije in njenega zlohotnega unitarizma. Ti nalašč nočejo uporabljati slovenščine, čeprav živijo med nami in so v Sloveniji tako ali drugače zaposleni. Zanje velja misel, ki jo je zapisalo Jezikovno razsodišče:

»Jugoslovanski jeziki so strukturalno dograjeni in se razvijajo po svojih lastnih, deloma stoletnih zakonitostih. Ne moremo jih samobitno zbliževati v nasprotju z njihovimi značilnostmi, še manj pa tako, da bi ene uporabljali v smislu ‚državotvornosti' ali česa podobnega tam, kjer spodrivanim jezikom funkcioniranje zagotavlja ustava.«

Dejstvo je, da smo napačnih, nasilnih ali nesmiselnih uporab jezika na slovenskem ozemlju v veliki meri krivi Slovenci sami, ker še zdaj nismo v celoti uresničili ene izmed bistvenih točk programa Osvobodilne fronte, ki nam zapoveduje, da je treba spremeniti naš narodni značaj. V našem narodnem značaju pa je prav gotovo še polno sledov hlapčevstva, ki se kaže tudi v bliskoviti pripravljenosti, da takoj zamenjamo svoj jezik za kakršnokoli polomljeno jezikovno avanturo in da mirno pustimo vsakomur, da nam celo v uradih, v trgovinah, gostilnah in najrazličnejših drugih javnih prostorih vsiljuje jezik, ki po ustavi ne sodi v javno rabo na našem ozemlju. Vse to kaže, da zelo slabo ravnamo s pridobitvami narodnoosvobodilnega boja in naše revolucije in da ne razumemo bistvenega poslanstva samoupravne družbe, ki ustvarja pogoje za razvoj samostojnega, ponosnega in svobodnega človeka. Namesto, da se obnašamo brezbrižno ali hlapčevsko, bi morali vsem, ki so se odločili prebivati v Sloveniji, nuditi večje ali bolj vabljive možnosti, da se nauče jezika ljudstva, sredi katerega žive in kjer služijo svoj vsakdanji kruh.

Predvsem pa se večina ljudi ne zaveda naravne moči slovenščine. Nauk, ki nam ga je zapustil Prešeren, je osvobajanje jezika. V Prešernovem času je bil naš jezik pokopan nekaj klafter globoko v kmečki, neizraziti družbi, umetnost pesniškega čarovnika pa ga je priklicala iz neznanih globin v svetlobo zavesti. Velika večina ljudi je namreč do tedaj mislila, da se Slovenci lahko izražamo v jeziku, ki ga lahko uporabljamo samo med hlevi, kozolci, kravami, ovcami, hlapci in deklami. Prešeren pa je dokazal, da je naš jezik sposoben seveda bistre kmečke govorice, hkrati pa govorice renesančnih dvorov, najvišje trubadurske (plemiške) pesmi, najbolj zapletene filozofske govorice in da ni ne čustva ne misli, ki ju ne bi bilo moč izraziti v slovenščini. In pri tem je pokazal, da nam v ta namen ni treba nikakršnega izmišljevanja, izsiljevanja, neslovenskega kovanja besedi ali nesmiselnega izposojanja, zakaj slovensko besedje čaka, da ga bo obudil duh ustvarjalcev. Naš mokrocveteči jezik je namreč dovolj bogat, da z njim odpremo vse registre človeškega uma in čustva. Prešernov jezik je dokazal, da zna ujeti največje dragotine Shakespearove umetnosti, Molièrovo razumno rezkost, Proustove slapove besedi in Joyceovo zapletenost. In ko danes stojimo pred novimi vrati novih družbenih, znanstvenih, tehničnih, pravnih in drugih skrivnosti oziroma neznank, jih je mogoče ujeti tudi v slovenščini, če bomo pokorni njenemu osnovnemu življenjskemu vzgonu. Jezik je živa tvornost in notranja moč slovenščine je neizčrpna, njeno živo in k vedno višjim oblikam hlepeče življenje pa je predvsem neposreden izraz naše »zgodovinske razgibanosti«, oziroma naših ljudi na njihovi poti k nenehnemu napredku in k vsak dan bolj čvrsti svobodi. Stvariteljska moč jezika je namreč sad stvariteljske moči nekega ljudstva na vseh področjih življenja. Zato je kakršnokoli zatiranje, zapostavljanje ali zanemarjanje slovenščine usoden udarec našim zgodovinskim ciljem.

Tak je nauk Prešernovega jezika in Prešernovega dne.

PREŠERNOVA PODOBA, KI JE HIŠNA DRAGOCENOST

KAPROLOV PREŠEREN

Lovšinovi v Sodražici so veliki ljubitelji Prešernovih pesmi

Pri Lovšinovih v Sodražici ali, še bolje, kar v znameniti gostilni Pri Kaprolu hranijo oljno podobo pesnika dr. Franceta Prešerna kot neke vrste hišno relikvijo in za noben denar je ne bi dali od hiše.

Sedanji gostilničar Rudi Lovšin pravi, da so dobili sliko velikega formata 120 X 90 centimetrov leta 1923 z blejskega gradu, ko je prišla takratna lastnica grajskega gostišča v stečaj.

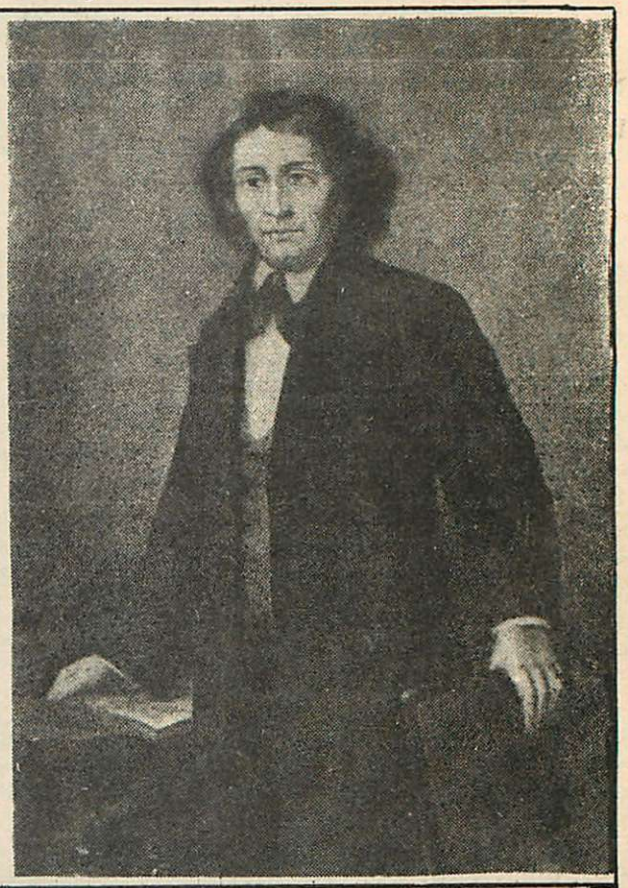

»Sliko je odkupil moj oče in tako je pri nas že dolga leta, čeprav je bilo velikokrat tudi nevarno, posebno med zadnjo vojno, ko je bila hiša bombardirana in požgana. Ob bombnem napadu leta 1942 je topovska granata prebila steno prav ob sliki, razbila omaro in naredila pravo razdejanje, toda slika je začuda ostala cela. Še danes ne moremo verjeti, kako je to mogoče,« pripoveduje Rudi Lovšin. »Mislim, da je v tem nekaj simboličnega. Pozneje smo sliko skrivali po gozdovih. Na srečo se ni poškodovala in zdaj je spet, kot vidite, na svojem nekdanjem mestu, le v lepšem okolju.«

Pri Kaprolu so zaradi te znamenite Prešernove podobe opremili posebno sobo v stilu Prešernovih poezij. Reliefe v lesu je izdelal domači umetnik Karel Košir. Napravil je Ljubljansko procesijo. Krst pri Savici, Svetega Senana, Zdravljico, Sonetni venec in Sonete nesreče.

Prešernovo sobo odprejo le ob posebnih priložnostih in če se kdo zanjo posebej zanima. Drugače pa imajo zaklenjeno. Rudi Lovšin je velik ljubitelj Prešernovih pesmi in je pravi strokovnjak in poznavalec dela našega največjega pesnika. Z neverjetnim poznavanjem je govoril tudi o skoraj neznanih podrobnostih iz Prešernovega življenja. Posebno še iz obdobja, ko je bil Prešeren še kot deček v ribniški osnovni šoli. Bil je odličen učenec in je bil večkrat vpisan v zlato knjigo. Prešernov stric Jožef Prešeren je bil od 1802 do 1820 župnik na Kopanju, zaselku pri Veliki Račni. Pri stricu je stanoval od 1808 do 1810. France in se tu naučil brati in pisati. Še zdaj je iz tistih časov na Kopanju ohranjena kamnita miza, za katero je sedel zdaj tako slavni Prešeren. Čeprav Kaprolova slika Franceta Prešerna ni kakšna posebna znamenitost, saj je takih podob po našem podeželju še več — proti koncu devetnajstega stoletja so jih izdelovali potujoči češki slikarji po znani Goldenstinovi podobi — je slika zanimiva tudi zaradi originalnega secesijskega okvira in pa predvsem zato, kjer je preživela do sedaj že tako burno zgodovino.

»Čeprav je slika brez podpisa,« pravi Rudi Lovšin, »domnevajo strokovnjaki, da je bila narejena tam okoli 1860. Pa tudi to ni tako bistveno. Ponosni smo, da imamo prav pri nas eno od zdaj že kar redkih, čeprav le domnevnih podob našega pesnika, našega največjega genija.«

L. LESAR
Foto: MARJAN CIGLIČ

NEXT DISCO NIGHT WITH LIGHT SHOW WILL BE HELD ON 12th MARCH. IN APRIL THE DISCO WILL BE ON FIRST FRIDAY OF THE MONTH. COME AND DISCO THE NIGHT AWAY WITH YOUR FRIENDS OR MAKE NEW FRIENDS THERE.

Financial Members - free entrance to Saturday's functions!!!

Kritična leta

Meno, ki je, kot trde strokovnjaki, lahko tudi dokaj kritično življenjsko obdobje, najpogosteje oziroma skoraj sploh pripisujemo le ženskam — večini laično poučenih ljudi pomeni ta beseda zgolj prenehanje menstruacije, torej konec spolno razmnoževalne funkcije ženske (četudi ostaja spolno življenje normalno), uporabiti jo pri moškem, pa se jim zdi nenormalno in nelogično. Pa ni tako: poznamo tudi moško meno, res pa je, da so težave, ki jih tu povzroča, bolj težave zaradi sprememb v duševnosti kakor pa zaradi sprememb v žlezah z notranjim izločanjem.

Pa če smo že začeli pri ženski: konec menstruacije povzroči začasno neuravnovešeno delovanje žlez z notranjim izločanjem; menstruacija preneha naenkrat ali postopoma. Ženska se v tem času običaj. o slabo počuti in je razdražljiva. Pogosto ima težave s krvnim obtokom, obliva jo vročina, noge so težke . ... Mnoge ženske hočejo zato na vsak način menstruacijo umetno podaljšati in segajo po raznih hormonskih preparatih. To je lahko nevarno, kajti naravni ritem je treba spoštovati, naj bo še tako neprijeten.

Ženske, ki so v meni, naj predvsem pazijo, da se ne zredijo, kajti odvečna teža ne vpliva samo na telo, tudi na duševnost! Povzroča dvig holesterola v krvi in s tem arteriosklerozo. Nevarnost rejenja pa je pri staranju skoraj splošna. Ce veliko sedimo ali pa smo nenehno živčno utrujeni, se še hitreje redimo. Zato naj velja: z leti je treba vse manj jesti in se vse več gibati.

Ženske je tudi strah, da bodo z meno izgubile svojo ženskost. To je približno enak predsodek kot bojazen, da jim bo nosečnost za vselej pokvarila postavo ali da morajo takrat nujno res jesti za dva . . . Mena ni fiziološka drama, je povsem običajno življenjsko obdobje in tisti, ki se tega zavedajo, ne bodo nikdar videti stari — tudi počutili se ne bodo tako. Zato je v meni nevarnejše duševno staranje kot telesno: če hočemo živeti mirno, je treba staranje sprejeti; to pa ne pomeni, da ga sprejemamo pasivno.

Spremeniti je treba predvsem način življenja in prehrane.

Moški? Rekli smo že, da mu mena prinaša predvsem duševne spremembe. V tem času je med moškim in žensko čudno nasprotje: ona ima še spolne želje, četudi ni več plodna, moški ostane dolgo ploden, vendar si spolnih stikov želi vse manjkrat. Moška spolna moč je v glavnem odvisna od njegovega načina življenja in od čustvenega vzdušja in nežnosti v okolju, v katerem živi. Mnogi, ki se pritožujejo nad impotenco, v resnici sploh niso impotentni: so samo živčno izčrpani od razburljivega in negotovega službenega življenja in od domačih nevšečnosti.

Tudi v meni je še kako koristen napotek: delajte zato, da boste živeli in ne živite samo zato, da boste delali! Enako kot s hrano! Napak je, da za mnoge, ki so v „kritičnih letih" pomeni beseda zabava že najhujšo pregreho, da jim je vsak „konjiček" neumnost, da se boje upokojitve, češ da so „s tem odpisani".

Torej: naučite se živeti in bolje se boste poučili!

ZD

Ostareli in seks

Sadovi ljubezni tudi na ostarelih ljudeh ne vene

Novejša študija o spolnosti starejših, izvedli so jo v ZDA, kjer sploh radi delajo vsakovrstne študije, je pokazala, da je treba v podobi, kakršno imamo o tem vprašanju, marsikaj spremeniti.

Raziskovalci so natančneje povprašali 800 ljudi, starih od 60 do 91 let, o njihovem odnosu do spolnosti. Študija je pokazala, da je pretežna večina ostarelih še spolno aktivnih, kar 93 odst. je bilo takih, ki so povedali, da jim je spolnost še pri srcu. Četudi so raziskovalci spolno aktivnost vzeli precej na široko, je ugotovitev presenetljiva, saj je v nasprotju s prevladajočim mnenjem, češ da je s spolnostjo na stara leta povsem konec.

Študija je pokazala tudi, da današnji ostareli kažejo več razumevanja in manj nestrpnosti do različnih pojavov, povezanih s spolnostjo. Golota se jim v večini ne zdi nekaj slabega. Zanimivo je tudi to, da so raziskovalci ugotovili, da ostareli četudi morda res poredkeje, pa zato toliko bolj brezskrbno uživajo zadnje sadove spolnosti. To pripisujejo temu, da so razbremenjeni ostalih tegob in težav.

Končna ugotovitev: spolnost z leti ne umira, ostaja sestavni del človekovega življenja, kot je ves čas zrelosti bila.

Dolenjski list

Novo o raku na dojkah

JANA

Nobeni ženski bolezni ne posvečajo toliko pozornosti kot raku na dojkah. To je razumljivo; rak na dojkah je pri ženskah najpogostejša oblika raka nasploh. V Zahodni Nemčiji postavijo vsako leto okoli 17.000 teh strah zbujajočih diagnoz. Po ocenah je zdaj bolnih 35000 žensk, ki pa tega še ne vedo.

O vzrokih za raka na dojkah je veliko teorij. Najbolj ogrožene so:

– ženske, pri katerih je rak, zlasti na dojkah, v družini;

– ženske z velikimi dojkami;

– ženske, ki so brez otrok ali niso dojile;

– ženske, ki so imele v mladih letih zelo močne menstruacije.

Zdaj sta neka ameriška in neka nemška študija odkrili dva nova, presenetljiva faktorja.

V Zvezni republiki Nemčiji so ginekologi na kliniki je, da je rak na dojkah pri Američankah osemkrat pogostejši kot pri Japonkah.

Zdaj je sicer že znano, da je rak v visoko civiliziranih državah znatno pogostejši kot v deželah v razvoju. Toda razlika za 800 odstotkov je bila nenavadno visoka stopnja, še nenavadnejša zato, ker gre v obeh primerih za industrijsko razviti državi.

Profesor Wynder vidi vzrok za to v različnih prehranjevalnih navadah. Medtem ko uživajo Američani z maščobami bogato hrano, dajejo Japonci prednost z maščobami revnim in z ogljikovimi hidrati bogatim živilom (riž, ribe, solata).

Profesor je nato raziskal še prsno tekočino pri 650 Američankah in pri prav toliko Japonkah. Odkril je presenetljive razlike. Količine holesterola in estrogena pri Američankah so bile dvakrat in trikrat večje kot pri Japonkah. Od nekdaj so domnevali, da velike količine estrogena pospešujejo nastanek zločestih tvorb na prsih. Ugotovitve profesorja Wynderja so ta sum okrepile. Predvsem polne okrogle ženske, tako imenovani estrogenski tipi, z mehkimi okroglinami, in ženske v meni, ki dobivajo dodatne estrogene, bi morale posebno skrbno in redno hoditi na preiskave. Preventivni pregledi za zgodnje odkrivanje raka na dojkah in raka na maternici so nujni. Odvzem prsne tekočine pri 650 Američankah in pri prav toliko Japonkah. Odkril je presenetljive razlike. Količine holesterola in estrogena pri Američankah so bile dvakrat in trikrat večje kot pri Japonkah. Od nekdaj so domnevali, da velike količine estrogena pospešujejo nastanek zločestih tvorb na prsih. Ugotovitve profesorja Wynderja so ta sum okrepile. Predvsem polne okrogle ženske, tako imenovani estrogenski tipi, z mehkimi okroglinami, in ženske v meni, ki dobivajo dodatne estrogene, bi morale posebno skrbno in redno hoditi na preiskave. Preventivni pregledi za zgodnje odkrivanje raka na dojkah in raka na maternici so nujni. Odvzem prsne tekočine pri 650 Američankah in pri prav toliko Japonkah. Odkril je presenetljive razlike. Količine holesterola in estrogena pri Američankah so bile dvakrat in trikrat večje kot pri Japonkah. Od nekdaj so domnevali, da velike količine estrogena pospešujejo nastanek zločestih tvorb na prsih. Ugotovitve profesorja Wynderja so ta sum okrepile. Predvsem polne okrogle ženske, tako imenovani estrogenski tipi, z mehkimi okroglinami, in ženske v meni, ki dobivajo dodatne estrogene, bi morale posebno skrbno in redno hoditi na preiskave. Preventivni pregledi za zgodnje odkrivanje raka na dojkah in raka na maternici so nujni. Odvzem prsne te-

Erlangen raziskali življenjske navade 7000 žensk, ki so zbolele za rakom na dojkah. Ugotovili so, da ženske, ki imajo redko spolne odnose ali pa je njihovo spolno življenje nezadovoljivo, pogosteje obolevajo za rakom na dojkah. Večina obolelih žensk se je pozno poročila, spolnost so imele za nekaj grdega in se je sramovale. Nadaljnje raziskave so pokazale, da je rak na dojkah pri nunah nadpovprečno pogosto vzrok smrti.

Domnevajo, da pride zaradi tlačenja čustev do hormonskih motenj in da se zato odpornost do bolezni zmanjša.

Po trditvah ameriškega profesorja Ernesta Wynderja pa z maščobo bogata hrana veča nevarnost, da ženske dobe raka na dojkah. Do tega je prišel potem, ko je primerjal pogostnost obolelosti za rakom na dojkah pri ženskah iz različnih držav. Pokazalo se kočine je nebolеč in preprost.

Wynderjeve preiskave so dokazale: več ko je v prsni tekočini holesterola in estrogena, večja je nevarnost za raka na dojkah.

Danes se mnogo znanstvenikov ne zavzema več samo za zgodnje odkrivanje raka, temveč tudi za preventivo. Veliko je faktorjev, ki pospešujejo raka in ki se jim ne moremo izogniti; 500 kancerogenim kemikalijam na svetu, v hrani in na delovnih mestih se bomo težko umaknili. Lahko pa nekaj storimo za to, da bo naš odnos do spolnega življenja naraven in harmoničen; svoje hčerke lahko vzgojimo tako, da bodo odraščale in odrasle brez nepotrebnega sramu in zavrtosti. In če bomo z jedilnika dosledno odstranili preobilno maščobo in sladkarije, bomo varnejši pred rakom pa tudi pred poapnenjem žil, sladkorno boleznijo in visokim krvnim pritiskom.

Nikakor nočem žensk prepričati, pravi profesor Wynder, naj si dajejo redno pregledovati prsno tekočino. Toda vsaka ženska bi morala vsaj enkrat preveriti, koliko faktorjev, ki pospešujejo raka, velja zanjo; več ko jih je, previdnejša mora biti.

Primerna prehrana pa umerjen in harmoničen način življenja sta še vedno najboljša obramba pred boleznimi – tudi pred rakom.

Nosečnost kot usluga

Načelo je popisano že v Bibliji: neplodna Sara je poslala svojega moža Abrahama k dekli Hagari in ta jima je rodila sina Izmaela. Pari brez otrok to brez hrupa počenjajo že od nekdaj kljub vsem čustvenim zapletom, ki jih taka stvar prinaša s seboj. Umetno osemenjevanje, ki je v rabi zadnja leta, pa je precej zbrisalo madež s takega nadomestnega materinstva in v Združenih državah so zdravniki in pravniki pričeli celo sistematično posredovati stike med nesojenimi starši in ženskami, ki bi jim bile pripravljene roditi otroka.

Tako ima na primer Carol Pavek, babica iz Teksasa, moža in sina. Kljub temu pa si je zaželela ponovno nosečnost, ne da bi ji bilo treba potem skrbeti za otroka. Odvetnik iz Michigana jo je seznanil z Bobom in Dorrie Norris iz Kalifornije, ki nista mogla imeti otrok (Dorrie je bila operirana na maternici). Bob je kljub temu hotel otroka in Carol je zdaj z njim noseča.

Dr. Richard Levin je pred pol leta v Louisvillu ustanovil urad za pomoč pri iskanju nadomestnih mater. Pravi, da pozna na tisoče parov brez otrok in na tisoče žensk, ki so pripravljene nadomeščati nosečnost.

O obsegu svojih storitev Levin ne govori. Vsekakor pa mora biti njegova nadomestna mati že poročena in imeti že lastne otroke. Telesno in duševno mora biti povsem zdrava, podpisati pa mora pogodbo, da bo otroka v resnici vrnila ter da med nosečnostjo ne bo niti pila niti kadila. Za svojo uslugo dobi 13.000 dolarjev.

Z računalnikom dr. Levin poišče najprimernejše kombinacije in jalovi par dobi popolne spise o treh različnih kandidatkah. Stranke se nikdar ne srečajo, niti se ne poznajo po imenu. Levin meni, da je popolna anonimnost najboljši ščit pred morebitnimi kasnejšimi čustvenimi zapleti.
Odvetnik Noel Keane iz Michigana pa je v nasprotju z Levinom prepričan, da se morajo njegove stranke med seboj dobro spoznati, ker mati težko odda otroka popolnim neznancem. Doslej je Keane spravil na svet štiri take otroke, pol ducata jih je na poti in deset parov čaka na primerno prostovoljko. Med njimi je tudi par, v katerem je žena transseksualna in so jo v žensko spremenili kirurgi.
Kakšne pa so sploh ženske, ki so pripravljene na vsa tveganja in nevšečnosti poroda za popolne neznance? Levin pravi, da nekatere morda res rodijo otroka drugim zaradi denarja, velika večina pa jih želi preprosto pomagati nekomu drugemu in jim je taka nosečnost v veliko veselje. Otrok samih pa si ne želijo več.
Usluge te vrste pa so zvezane s precejšnjimi pravnimi in praktičnimi težavami. V nekaterih zveznih državah ZDA zakon prepoveduje »prodajo« otrok ob posvojitvi in tam matere za svojo »uslugo« ne smejo dobiti nikakršne nagrade. Še huje bi bilo, če otrok ne bi bil normalen. Kaj bi se zgodilo, če bi se med nosečnostjo ločil par, ki je otroka naročil? Kaj če eden od njiju umre, drugi pa sam otroka ne more vzgajati? Levin sicer vse take stvari predvidi s pogodbo, otroka pa tudi dosmrtno zavaruje, za primer če bi se njegovim bodočim staršem pripetilo kaj hujšega. Kljub pogodbam pa, meni Levin, še največ zavisi od dobre volje obeh strank. Pravni izvedenci trde, da bi vse te pogodbe kaj malo zalegle pred sodiščem. Če bi se nadomestna mati odločila otroka obdržati, bi ga najbrž tudi dobila. Če bi oče prek sodišča zahteval varuštvo nad otrokom, sploh ni nujno, da bi ga tudi dobil.

Pavekova s sinom, ki ga je rodila drugi materi.

Vsi pari, ki pričakujejo takega naročenega otroka, so odločeni, da mu bodo nekega dne pojasnili skrivnost o njegovem rojstvu. Levin meni, da bodo otroci to lažje prenesli, kot pa prenesejo spremembo staršev tisti, ki so posvojeni po stari šegi. Ti se namreč ne morejo nikdar znebiti občutka, da so se jih pravi starši hoteli znebiti zato, ker je bilo z njimi nekaj narobe. Otroci, rojeni z nadomestnimi materami, pa se bodo zavedali, da so si jih starši želeli tako zelo, da so bili pripravljeni zateči se celo k tej nenavadni poti do njih.

TELEČJI ZVITKI S SLANINO (za 5 oseb) — Potrebujemo: 60 dag mesa, 8 dag slanine, 5 dag olja, 1 čebulo, sol, 10 dag korenja, 5 dag zelene, kostno juho, malo rdeče paprike, baziliko, 2 žlici smetane.

Meso zrežemo na zrezke, jih potolčemo in osolimo, na vsak kos položimo na tanko narezano slanino, zrezek trdo zvijemo in ga z zobotrebcem pritrdimo, da se ne odvije.

Povaljamo ga v moki in na vroči maščobi lepo rumeno zapečemo. Zrezke preložimo v drugo posodo, na preostali maščobi pa prepražimo čebulo in zelenjavo ter papriko.

Dodamo baziliko in zrezke zalijemo s kostno juho ter dušimo do mehkega. Preden zvitke poponudimo, zobotrebce odstranimo in dodamo kislo smetano.

MUSAKA IZ KISLEGA ŽELJA (5 oseb).

Potrebujemo: 1 kg krompirja, 40 dag zmletega mesa, 6 dag olja, 2 čebuli, zelen peteršilj, nekaj strokov česna, sol, sladko papriko, 3/4 kg kislega zelja, 5 dag maščobe, 2 jajci, 3 dl mleka.

Krompir skuhamo, olupimo in zrežemo na liste. Prepražimo na maščobi sesekljano čebulo in zmleto meso, dodamo česen, papriko, sol in na koncu sesekljan zelen peteršilj. Kislo zelje zrežemo, prepražimo in zdušimo. Kozico namažemo s preostalim oljem, naložimo v posodo najprej plast krompirja, nato plast mesa, na vrhu pa kislo zelje. To ponovimo, na vrhu naj bo plast krompirja. Potem to spečemo v pečici do tričetrt. Nato jed polijemo s plivom, ki ga napravimo tako, da cela jajca razžvrkljamo v mleku. Nato jed do kraja spečemo in ponudimo.

LOJZE KOŠOROK

Mesečni

Ne vem če tudi vam kot meni, čas tako hitro beži? Se mi zdi, da smo ravnokar silvestrovali, pa je danes že tu PUST in postni čas. V starih časih smo za dan pusta rekli "vseh norcev dan". Večina evropejskih narodov ta dan kar dostojno proslavi in praznuje; Slovenci nismo izjema, sicer ga praznujemo pod raznimi imeni: kurentovanje, maškerada, pustni ples itd. To šego smo kot eno izmed redkih ohranili preko stoletij iz poganskig časov. *Kurent* je pri starih Slovanih veljal za *boga* veselja in norosti. Mislim, da ima naš stari "bog norosti" v dandanašnjih časih še kar dosti privržencev in je kar škoda, da ni tudi še danes "inštaliran" kot bog! Bi imel nemara kar lepo število pripadnikov, verjetno bi bila stevilčno ena najmočnejsih religij na svetu.

Če zasledujemo dogodke zadnjih dveh mesecev v letu 1982-tem, ugotavljamo, da nismo nič kaj posebno srečno začeli to naše leto - polno upanj in pričakovanj. Nesreče okrog po svetu so na dnevnem redu. Hude zmrzali v ZDA, Angliji, nato poplave v Tasmaniji gozdni požari itd.

Težko pa bi bilo podrobneje razčleniti politično in gospodarsko stanje v svetu, ki je takorekoč - dobesedno ena sama velika zmešnjava. Vlade okrog po svetu padajo, ministre menjajo kot srajce, razspisujejo nove volitve (Srednja Amerika, Afrika, Irska). V nekaterih državah, nekoč stabilne, se naenkrat znajdejo s prazno blagajno (Belgija, Anglija). Ni redek slučaj, da cene vrtoglavo rastejo, po nekod kar do 50%, na Poljskem celo do 400%. Inflacija in brezposelnost je pojav, ki se rapidno širi kot dim po eksplodiranju atomske bombe. Ali kot črna kuga v starih časih. In ta kuga ne prizanaša nikomur; ne državam v razvoju, niti kapitalističnemu, še manj socialisticnem bloku. Izgleda, da je svet izgubil svoje ravnotežje, kot da bi se nekaj nekje premaknilo v tečajih.

Seveda ni treba velike modrosti, da bi našli vzroke za ves ta kaos. Kot apostoli vsi pridigujejo in oznanjajo mir, vsi pa se mrzlično oborožujejo. To pa stane denar. Zato se v državnih proračunih zamenjajo številke. Tako gredo težki milijoni za orožje, na račun drugih potreb.

Klasičen primer v ZDA, ko je Reagan predložil državni budžet, milijarde dolarjev bodo šle za oborožitev in to na račun socialnih obveznosti in na račun izobraževalnega programa. In tako matematiko poznajo menda kar vsi politiki okrog po vesoljnem svetu!

S.D.S. ima plesne zabave vsako soboto. Za vas!!!

Paberki

Nekdo je pred nedavnim izračunal takole: da je samo ZDA izdala v pretek= losti toliko in toliko milijard dolarjev za oborožitev; če bi to sumo razdelili na vsakega prebivalca na svetu, bi na vsako osebo prišlo ne= kaj nad 2 milijona dolarjev. To nam da lahko krepko misliti! Kaj bi se s tem denarjem lahko naredilo. Če tej številki dodamo še milijarde drugih držav v svetu? Prišli bi do čudovitih številk. Z drugo besedo - lahko bi si ustvarili raj na svetu. Besede kot so: pomanjkanje, beda, lakota... bi lahko mirno črtali iz vseh slovarjev! Tako pa smo kot Adam in Eva iz= gnani (samovoljno!) iz raja.

S podobnimi problemi se ukvarjamo in ubadamo tudi v naši ljubi Avstraliji. Odraz svetovne zmešnjave se pojavlja neizbežno tudi tu. Tudi tu se dajejo v parlamentih, vsak bi bil rad bolj pameten. Končno se ne gra za to, kdo bo bolj pame= ten - pač pa kdo bo vladal! Žal je to rak rana človeške družbe, slabost človeka, ki pa je prastara kot človeški rod! Kolikor ga že sračkajo politiki, toliko mi sami tudi. In sicer po naših unijskih delegatih, ki delavstvo zastopajo v sindikatih. Ti pa za vsako figo napovedo stavko in stavkamo če je to potrebno ali ne. Neglede na izid ali če je to pametno ali gre na škodo celotne družbe.

Nekam čudno in podobno s svetovno situacijo je tudi z našo "vlado" pri SDS. Tudi pri našem odboru, predseniki in ministri (odborniki), nekam ču= dovito hitro odstopajo in se menjajo. Ne vem koliko je še odbornikov "originalnih", ki so dobili mandat od članov na volitvah v oktobru? Imam občutek, da nekaj nekje ni v redu. Smo pred važno odločitvijo: prodaje in gradnjo novega doma! Na izrednem članskem sestanku, se je takratni celotni od= bor z velikim zanosom in samozaupanjem, odločil za ta korak. Mi, ki smo imeli eventuelne pomisleke, nismo niti prišli do prave besede; bili smo "out of order"! Imam občutek, da je naše Društvo potapljajoča ladja, s katere ščurki in podgane beže, preden se ladja potopi. Kajti člani bodo zahtevali slej ko prej jasen odgovor in zakon tudi obstoja za vsa dru= štva!

Slovenska društva igrajo važno vlogo v izseljenstvu. Pametno vodena so stebri slovenske skupnosti v tujini. Mnogi naši člani so delu za sloven= sko skupnost pri SDS posvetili toliko truda, da bi zaslužili trajno hva= ležnost. Smo predstavniki svojega naroda, po nas naj svet pozna naš na= rod. Da pa bomo to poslanstvo vršili, moramo vedeti in imeti dostojno vodstvo, ki se bo zavedalo: kaj hočemo in kam gremo?

Na S.D.S. lahko kupite nove slovenske gramofonske plošče.

models. Pop up shelf for extra tall bottles, push button defrost, laminated top for extra work surface, full width crisper and freezer.

fridge, efficient Danfoss motor, ice cubes freeze faster, drinks come out colder. Holds 2 litre bottles, generous freezer, recessed handles, and laminated top for extra bench space. Available in white or coppertone.

*Pacific sold more 140 litre refrigerators than any other maker over the last 5 years.

Pacific 10. (270 Litres). The ultimate in compact refrigerators, slim elegant styling, "Half N' Half" shelves, automatic cyclic defrost, jumbo freezer compartment with adjustable shelves. Freezer gives 4 star performance, the highest possible rating for efficiency and speed in freezing. Left and right hand opening doors etc. etc.

Pacific 7. (175 Litres). Designed for couples or small families with all the features of a larger fridge. Dairy cabinet, push button defrost, slide out shelves, full width crisper and freezer.

Pacific 9. (230 Litres). A family size fridge that's small outside, big inside. Slide out shelves, room for 2 litre bottles, push button defrost, full width crisper and freezer.

pacific
by gorenje

Fits your lifestyle

Now available at all: Auburn Discounts, Bob Pollard, Bonds & Kirbys Pty. Ltd., Canberra Television, David Jones, Dean Distributing, Dickmans Electrics, Fiala Electrics, Frisco Home Furnishers, Gillespies, Godkin Electrics, Grace Bros., J.B. Young, J.C. Discounts, John Finn, Joyce Mayne Discounts, Keith Lord, Kembla Radio & TV, Lakemba Wholesalers, Lombards Discounts, L&S Appliances, M. Rava & Co., Norman Ross, Norm Provan, Retravision stores, Shoppers World Pty. Ltd., Thurlstones Pty Ltd., Triffets, Union Discounts, Waltons Ltd. & W.E. Kinnane Discounts.

Pacific: Leaders in Compact Refrigerators.

For years Pacific have specialised in designing and building compact refrigerators for the Australian Market.

From Cairns to Kosciusko, the reliability and performance of Pacific refrigerator's have been proven in nearly two hundred thousand homes. Pacific's modular range of refrigerators are designed to incorporate as much storage space as possible and can be built into your existing kitchen.

Thinwall insulation and modern elegant styling keeps the outside small with a large amount of space and features inside. All this together with an Australian wide service and spare parts back up. No wonder Pacific are leaders in compact refrigerators.

Pacific 5. Executive 135 litre, (4.8

Pacific 6. Entertainer 140 litre

V.MENART **THE STORY OF SLOVENES** 26.1.1982

If a Slovene is asked where did he come from,he would,naturally,answer:from Slovenia,and more often that not his reply would be met with: Ah,from Czechoslovakia. That,of course,requires a denial and a further explanation. Slovenia,in the meaning of the territory where Slovenes are closely settled,are the lands in the eastern Alpine region,most of which form the territory of the Republic of Slovenia,the most western state of Yugoslav federation.

The mix-up with Czechoslovakia is more than casual.In fact,the first ancestors of Slovenes settled the territory of today's Austria,except Tyrol,and today's Slovenia in the sixth century,coming from Bohemia and Moravia.Slovaks call themselves in their own language with the same name as do themselves Slovenes.

Later Slovene settlers came from the Panonian Plains,the territory of today's Hungary and northern Yugoslavia,known as Slavonia.Slovenes are,therefore,linguistically related both to the Western Slavs and to the Southern Slavs.Slovenes use the same word for "please" as Western Slavs and the same word for "thanks" as Southern Slavs.It is possible this dual origin of the Slovene language which prevented Slovenes from giving any serious consideration to the creation of a common literary language with Croats and Serbs,when attempts were made to have a common Serbo-Croat literary language.

In their new lands the Slovenes had to fend off Avars in the East and Bavarians in the West and in the process created their own state,known as Carinthia.Thus,the Slovenes were the first among Slavs to have a state,which soon extended over all lands inhabited by Slovenes.Slovenes themselves,were throughout the Middle Ages known as Carinthians and appear under that name in the historical maps of that period.

Carinthia was ruled by an elective duke,a unique institution in feudal Europe,and unique was also the colourful investiture of the Carinthian duke.After the election the duke had to be dressed in a peasant costume and accept his seat on the ducal stone from a peasant.After the swearing in,the people sang a hymn thanking God that had given them a duke of their will.

In the eighth century Carinthia became a vassal state of Bavaria and through her a vassal of the Franks.In 817 Carinthians rebelled against Charlemagne and in the war against Franks lost most of their nobility.Carinthia was incorporated into the Carolingian Empire with Slovenes reduced to villeinage under the German feudal lords.

The unique investiture of the Carinthian duke,however,continued for another six hundred years and although the dukes,and all the dignitaries,both spiritual and temporal,were German speaking,the investiture proceedings had to be continued in the Slovene language in the same ceremony as before.

Slovenes were also the first among the Slav nations to receive Christianity,although reluctantly.In fact,it was the civil war between the Christian and the pagan parties which enabled the Bavarians to assert their supremacy.The complete Christianisation of Slovenes was due mainly to the more gentle efforts of the Irish missionaries.

Except for a short spell of partial penetration of Lutheranism in the sixteenth century Slovenes remained staunch Catholics and are so today,apart from those who are professed atheists or agnostics.By and large,Slovenes are pious people,but, it appears,not too saintly.At least no Slovene became a saint yet.

The Lutheran reformation attempts still have an important place in the history of Slovenes. In their efforts to convert, the Lutherans printed the first books in the Slovene language, including a translation of the Bible. The Catholic priests continued the good work commenced by the Lutherans and it is them that Slovenes have to thank for their survival and national awakening through books and schools, including the first fully Slovene High School, founded and financed by a Catholic bishop.

Although Slovenes have been staunch Catholics, their Catholicism has never been aggressively nationalistic like Irish or Polish. This characteristic is easy to explain: all neighbours of Slovenes are Catholic, too. But it also explains why Slovenes are not militantly nationalistic as a nation and could live in peace with all their neighbours as long as they did not try to use force against Slovenes. Slovenes and Croats, e.g., have been neighbours for fourteen hundred years and have never quarrelled or fought over a piece of territory, not even a single village.

Neither are Slovenes very militaristically minded. The most venerated people among Slovenes are writers and poets. Until after the Second World War there were no monuments in Slovenia to military personalities, the only exception being the monument to General Maister, who happened to be also a poet. This tradition is continued by Slovenes in Australia; one of the Slovene Halls in Sydney is dedicated to the greatest Slovene poet, France Prešeren, and another one to the greatest Slovene writer, Ivan Cankar.

Not having nobility of their own the history of Slovenes is therefore not a history of their kings and military glories but of common people and their tribulations. Most prominent in Slovene history are three centuries of peasant rebellions and Turkish incursions.

Slovenes are, we can say, multicultural. Not having any strong swear words of their own, they had to borrow them from Italians and Croats. Even the hero of the Slovenes folklore is not a Slovene, but the fifteenth century Hungarian King Matthias Corvinus, who was at his time the most powerful sovereign in Europe, and also the king of Bohemia, Moravia, Silesia, and Lusatia, all Slavonic lands. He also occupied Slovenian lands and with his army of Czech Hussites successfully fought the Turks and prevented their plundering.

In the Slovene folklore King Matthias did not die, but is with his Queen Alenka and his army asleep under the Peca mountain in Carinthia waiting for a young man strong enough to lift the King's sword, and would then reapper and bring peace and justice to the Slovene people.

Of course, to have an alien king for a folk hero is not peculiarly Slovene. The most popular traditional Christmas Carol among Australian children is about a Czech king, the good King Wenceslas.

Slovenes are very proud that in a little more than two hundred years they rose from a nation of peasant villeins to a nation equal culturally, socially, and economically with any other nation of Western Europe.

Slovenian industry is competitive in the markets of Western Europe and Slovenian industrial products are also present in Australia. The refrigerators of the Slovenian firm Gorenje Pacific are well known here and so is the high class furniture of the firm Slovenijales, trading here under the name Euro Furniture.

Australian wine producers proudly place full page advertisements in papers any time any of their wines receives a medal in Ljubljana, the capital of Slovenia.

(To be continued)

Bert Pribac
M.Lib.(UNSW)

NINETINTH CENTURY SLOVENIAN CULTURAL AND READING SOCIETIES*

***Paper presented at a Conference on Awakening of Eastern Europe, 9-3 July 1981,at the Australian National University,Humanities Research Centre,Canberra.**

Title of Conference: Romanticism and Revivals;Culture and Nationalism in 19th Century Europe.

(Continuation)

The Slovenes saw Carniola,Carinthia,Styria,which were under the Austrian crown,as their legitimate states and the caesar as their legitimate king.The legal state was God given and the sovereignity of national or linguistic groups was of second importance.Among the Slovene Catholic church leaders like Slomšek,Jeran and Mahnič there existed and persisted a definitely conservative ,legitimistic and austrophile attitude to the Slovene national revival. "To destroy the constitutional (Austrian) state in the name of nationalism is the greatest international crime of the century," declared Bishop Mahnič (quoted from Melik-Gestrin,p.212).The Editor of Zgodnja Danica,Luka Jeran went even further and he identified the Slovene nation with the church, an ideology persisting in some circles and in a modified form up to today (Žebot). Yet,first Slomšek,then also Jeran and Mahnič were quite meritorius and very active in having the Slovene language established in the schools and parishes where Slovenes lived in the provinces of Austrian Empire.The many requests and aspirations that the Slovene language be given an equal place alongside the German and Italian Language in the schools of the Empire and in the administrations of the provinces,did not create at that time or until the early 1860s any serious conflict between the enlightened state and the people,be that under the French occupation or subsequently when the monarchy was restored.It was the state,as we shall see that was responsible for invigorating the Slovene language in many of the provinces and for giving in the seal of legitimacy.It is within this frame of development that the Slovenes in Ljubljana were able toperform Beumarchais Figaro in a Slovene version already in 1789. The Filharmonic Society of Ljubljana established in 1794 was not adverse either to sing at times some Slovene songs and in the few teachers colleges of the Slovene provinces,the Slovene language found its way early in the century to be almost on a pair with German.

By 1812 the first chair of Slovene was established at the University of Graz and five years later,the Ljubljana Lyceum had its chair of Slovene too.In 1847, the Lyceum of Gorizia had a chair of Slovene as well.It is against such a background that we must see the formation of the many cultural and reading societies that sprung up after the March revolution and even more so after the restoration of the constitution in the 1860s.

2. Structural grounds for the formation of the Societies

The formation of a large number of cultural and reading societies presupposes and requires a number of conditions,political,economic and cultural,to make them viable,accepted and supported by a large number of the population.

I will endeavour to show that such favourable conditions existed in the Slovene regions and these were:

i. a well formed language;
ii. a body of writers and educators,printers and publishers;
iii. an educational and school system available to the population at large;
iv. economic conditions of relative prosperity and progress;
v. a certain measure of political freedom.

The last two conditions are not in the domain of my knowledge,so I will skip them,but I highly recommend Touissaint-Hočevar's paper on the "Economic Determinants in the Slovene National System" in which he has dealt with them admirably.

(To be continued)

PESMI NIKA GRAFENAUERJA

Mestna vrata

Stara Ljubljana se je zvečer zapirala vase z zidovi
in šestimi mestnimi vrati.
Tako so morali vsi staroljubljanski strahovi
noč zunaj mesta prespati.

V stari Ljubljani so se meščani
z vsemi šestimi mestnimi vrati
branili pred mrazom,
pred atentati
in pred porazom.
Takrat so jih morali vsi tiščati.

A največja skrb staroljubljanskega magistrata
in mestnega ključarja
je bila ta, kako bi postavil pred vrata
meglo z ljubljanskega barja.

Samo Ljubljanici se ni bilo treba bati,
da bi jo kdo ustavil pred vrati.
Brez trkanja je prihajala noč in dan
na mestno stran.
Včasih je celo s kakšnim mostom na plečih
pridrla na cesto
in defilirala skozi mesto.

V stari Ljubljani so morali mestni ključarji lepo ravnati
z mestnimi vrati.
Vse dneve so z meči in ključi rožljali
okoli njih
in sproti zapahovali
vsak prepih.

Tako ni ne poleti in ne pozimi
vleklo pod njimi.

Piskači

V stari Ljubljani so mestni piskači
tenko piskali ob borni plači.

Piskali so v tri svetle pozavne,
trobili v en rog,
in spravljali naše davne
prednike v jok..

Mi ne verjamete, da je to res?
— No, tudi smeh je bil vmes.

V stari Ljubljani so v stolpu piskačev
piskali s sapo iz skrivnih zalog.
A vsak od piskačev je piskal lačen,
ker ni imel prostih ne ust in ne rok.

Mi ne verjamete, da je to res?
— No, tudi jedli so kdaj pa kdaj vmes.

V stari Ljubljani so imeli piskače,
ki so piskali vsak drugače.
Pozavne so piskale sleherni dan
tri na vse štiri strani,
rog pa je trobil kar sam
tja v tri dni.

Mi ne verjamete, da je to res?
— No, rog je še pil malo vmes.

Srednjeveška Ljubljana je bila obdana z obzidjem; skozenj je v mesto vodilo šestero vrat, ki so se imenovala takole: Vodna vrata, Nemška vrata, Karlovška ali Pisana vrata, Vicedomska vrata, Špitalska vrata in Frančiškanska ali Samostanska vrata.

Mestna vrata so od aprila do septembra zapirali ob devetih zvečer, pozimi pa ob osmih.

O ljubljanskih mestnih piskačih čujemo prvič v začetku šestnajstega stoletja. Neposredno nad Trančo se je na grajskem hribu dvigal stolp piskačev z lesenim obhodnim hodnikom, na katerem so se piskači v zelenih mestnih livrejah poleti vsak dan ob enajstih dopoldne, pa tudi večkrat pozimi oglašali s tremi pozavnami in enim rogom (kornetom). Štirje grajski piskači so godli tudi v mestu po gostilnah in hišah in so imeli, ali pa so zahtevali to prednost pred vsemi drugimi godci.

Danijela Hliš-Thirion

Silvestrovanje

Ob polnoči,ja saj vem,kako si to želite,ugasnemo vse luči. Vsak poljubi kogar hoče,ali kogar pač more...a ne pozabite,tema traja le 60 sekund! In končno,ko se bomo spet malo okrepčali s tortami in ostalim domačim pecivom,orehovimi poticami in podobnim,in se napili sladkega penečega vina,bo na vrsti tekmovanje za najboljši plesni par.Zmagovalca dobita,odprite ušesa,petletno brezplačno naročnino na našega Avstralskega Slovenca.Če vas jezi,zakaj je to tekmovanje zadnje na sporedu,naj bom odkritosrčen:zato,da boste do konca ostali trezni,saj drugače ne boste mogli plesati,kajne? Juhu,zabava se prične..."
Ploskali so mu in se smejali.Nekaj možakarjev se je že razburjalo,češ,zakaj pa naj ostane človek trezen za Silvestrovo,saj je to le enkrat na leto,in treba se je napiti.Večina ljudi pa je hvalila zanimiv program.Pričeli so jesti.Orkester Električni biseri je igral domače melodije.
Čas je hitro mineval."Pokaži kaj znaš",se je izkazal zelo zabaven.Gašperjeva Meta,ogromna ženska petdesetih let si je razpela debele rjave kite in njen mali Boštjan jih je zagrabil in ji zlezel po hrbtu.Da ne bo pomote,mali Boštjan je bil njen drobcen mož, ne pa njen otrok.Gospa Bevg je zapela tisto pesem o nezvestem možu in njen mož,ki je prav takrat dvoril natakarici Marini,se je vsedel na stol in hudo resno pogledal na levo in desno.Krpačev Andrej si je pri orkestru sposodil harmoniko in zaigral pesem Moj očka ima konjička dva.Vsi so bili veselo presenečeni,ker niso vedeli,da zna igrati.Mlada gospa Dvorjak,ki je bila zelo napredna in moderna,je naprosila orkester,naj zaigra melodijo iz filma "Goldfinger",nakar je pričela plesati striptis.Sama sreča,da je bilo melodije konec,ko je bila še v kombineži.Nekaterim je že postajalo vroče v glavi. Veseli obrazi so se svetili v prazničnih svetlobah dvorane.Gospa Vrabec je zda pa zdaj stopila k mikrofonu in napovedala novo osebo,katera bo pokazala kaj zna.Izbran zmagovalec je bil gospod Dobrnica,ki je oponašal domače živali.Njegovo kikirikanje je zvenelo tako resnično,da so nekateri vstali od miz in začeli iskati petelina.
Pri loteriji je bilo toliko smeha,da so nekaterim kar solze tekle po rdečih licih.Gospa Marija je zadela številko 16.Ko so ji izročili škatlo,jo je morala odpreti in iz nje se je izsulo kamenje.Med kamenčki pa je bil tudi listek: Naj ti ljubi Bog da toliko otrok kot je tu kamenčkov!".To je spravilo v krohot vse,kajti uboga Marija je že imela šest otrok.
Kup paketov se je počasi manjšal.Naš skregan par,Ančka in Boris, še nista nič zadela Nenadoma je Ančka zaslišala številke,ki jih je prebral napovedovalec.Njen mož se je dvignil.Brhko dekle,ki je delilo darila,mu je ponudilo podolgovat paket.
"Ojoj," je pomislila Ančka, "saj to je moj paket.Kakšno naključje!Sama sreča,da ne ve da sem ta paket jaz pripravila."
Boris je med tem že odpiral paket.Malo kislo se je nasmehnil,ko je iz škatle pokukala plastična maska moškega z brki,ki je imel širok lepilni trak preko ust,na katerem je pisalo: *Če hočeš mir pri hiši,molči!*
"Presneta baba,ki je to napisala,"je zamrmral,brez da bi slutil,da je to bila njegova. Vrnil se je k mizi in ravno videl,da so klicali Ančko,ki je s svojo številko odšla po paket.Ko ga je odprla,je zamahala po zraku z lesenim kladivom,na katerem je pisalo: *Če te mika,da udariš moža,poskusi najprej na lastni glavi!* Zamišljena se je vrnila k Borisu.Spogledala sta se.Njune oči so pozabile na vse ostalo,na glasbo,na smeh,na prijatelje pri mizi.Njune oči so nemo prosile in se opravičevale.In ko se mu je nasmehnila,jo je pograbil za roko in ji šepnil:"Greva na stranišče."Vstala je.S težavo sta se pomikala skozi vso to množico razpoloženih ljudi.Končno sta prišla do stranišča in se zaklenila v ženskega.Njun poljub je bil dolg in strasten,pomešan z Ančkinimi solzami.Boris se je prvi zavedel,da nekdo trka na vrata.
"Prosim,pohitite,slabo mi je,"je zunaj jamrala neka gospa.Malo ju je bilo sram,ko sta izstopila,a kaj,konec koncev sta bila mož in žena!Boris je zamrmral proti gospe Lovec: "Moji ženi je tudi slabo,jo kar podpiram,".Potem pa sta hitro smuknila nazaj v dvorano.

Cel večer nista kdo ve kaj govorila,le gledala sta se večkrat,kot se že dolgo nista. Borisove oči so govorile:presneta ženska,imaš štirideset let in tri otroke,pa si še prava vrtnica,njene oči pa so mu odgovarjale: siv si in s trebuhom,a te ne bi zamenjala niti za lepotca,kot je gospod Vrhunec!
Nihče ni razumel,kaj se jima je zgodilo tisti večer,ali ju je pičila španska muha ali kaj.Pri tekmovanju za najboljši plesni par sta brez težav zmagala.Pri valčku je bilo videti le eno samo telo,tako sta se stiskala.Pri tangu in polki,kot če bi plameni nekega močnega ognja bruhali na levo in desno,tako sta plesala.
"Boris," mu je šepnila,ko so ju imenovali zmagovalca in jima dali okoli vratu papirnata venčka, "ali se bova potrudila,da bodo najini dnevi podobni temu večeru?"
"Ne bo se treba truditi,Ančka,danes zvečer sem se ponovno zatreskal.Oprosti,če sem bil zadnje čase tako slep ... si pa cukrček,veš,"in jo je poljubil.
Silvestrov večer ni bil več večer,kajti ura je bila že šest zjutraj,domov pa nihče ni hotel.Še sreča,da so imeli štiri orkestre,ki so se menjavali!Pari so plesali,kuharice so pričele kuhati turško kavo.Nekdo je odprl okna in dim se je zagnal proti svežemu zraku,ki je prihajal v dvorano.Naenkrat so se glavna vrata na veliko odprla.Za njimi so stali otroci,deset,ne,okrog trideset jih je bilo.Domenili so se,da presenetijo starše in njihov veseli:"Dobro jutro,srečno Novo leto!" je bil najlepše darilo,ki si ga je kdorkoli v dvorani želel.
Nastopilo je Novo leto.Obetalo je veliko dobrega...

****

J.Žohar **KAR PO DOMAČE...MOST LJUBEZNI...**

(V zahvalo sodelavki P.)

Listi popisani po mizi razmetani,
v pisalnem stroju pesem žubori.
Kmalu bodo stihi dokončani.
-Most ljubezni treba bo zgraditi.

Veseliš se skorajšnje noči,ker veš
kam greš med sencami
premetenih ljudi z varljivimi
nasmehi in lažnimi očmi.

Kar po domače bi te veselo odrli,
če bi mogli,izsesali bi ti kri,
"kulturnjaki" bi radi te požrli-
otroci na trhlem prestolu sumljivih moči.

V strahu jih božja kazen zadržuje in
tvoja korajža jih grozno jezi,
jim spati ne da,jim beli lase,muči srce,
a ti?Močna kot hrast!Tebe nič ne skrbi!

V nazadnjaštvu svojem so obtičali,
podaj jim roko,popelji jih proti luči
iz gnezd rajnih in odmirajočih misli!
Mar bodo večno kot pokojniki sanjali?

Oddaljila se boš in se smehljala:
saj borba sladka je - še nekončana.
NJIHOV "most ljubezni" boš prav posebno
še enkrat s curare strupom namazala.

****

KITAJSKE MODROSTI

Med tem,ko se trudimo,da bi napravili bolje,pogosto pokvarimo dobro.

Včasih se zgodi,da bedaki naredijo bolje od pametnih ljudi.

Naj vam ne bo žal tistega,česar ni več;če se ne bi nič spremenilo,bi kmalu postalo vse dolgočasno.

Ljudi ocenjujejo po njihovih uspehih in ne po zaslugah.
Najgroznejše laži so pogosto izrečene z molkom.

Jože Žohar: **LJUDJE Z GORIČKEGA**

Irma je odprla vratca svinjaka. Pujsek je ležal blizu korita, z glavo zarito v slamo in se ni preveč zmenil za Irmino klicanje in njeno rožljanje s koruznim zrnjem v posodi.

"Pujs, pujs, pujs! Pridi že sem, na, na, na, lepi moj pujs!"

"Zlezi k njemu in ga za ušesa potegni ven."

"Prestrašil se bo. Bo že sam prišel."

"Napiši mu prošnjo, mogoče bo bolj zaleglo."

"Osel. Pojdi in ga z druge strani malo porini. Dela se kot da spi."

"Kaj, če me ugrizne v škorenj ali pa brcne?"

"Kako si nor, saj vendar ni kobila. Sicer pa, kakšna dobra brca v zadnjico tudi tebi nikakor ne bi škodila."

Giza je odprla sprednja vratca in Hanci je skož nje s svojo palico pujsa nekajkrat dreznil. Žival se je postavila na noge in bedasto gledala Irmo. Končno si je le premislila in v taknila rilec v posodo z zrnjem. Irma je posodo malo odmaknila. Svinja je sledila vse do roba svinjaka. Tu se je ustavila in začudeno pogledala navzven, kot da bi hotela reči: "Uh, kako je mrzlo in bleščeče zunaj." Kot da je nekaj posumila, se je hotela obrniti. Bilo je prepozno. Močne moške roke so jo zagrabile za uhlje in sprednje noge in jo potegnile ven. Zavpila je in se začela otepati. Zvrnili so jo na bok. Dva moška sta se skoraj vlegla na njo, tretji je zarinil s česnom namazan nož na pravo mesto. Kri je brizgnila v curku. Težko, temnordečo tekočino je Irma lovila v veliko skledo in sproti mešala s kuhalnico, da se ne bi strdila. Premešana z moko in sesekljanim česnom in pečena v peči, je prva in zelo okusna jed, ki pride od zaklane svinje. Nekaj krvi bo tudi potrebne za krvavice. Irmi so začele teči solze po licu. Ni mogla gledati, kako se svinja muči in hrope medtem, ko ji življenje hitro odteka. To življenje zdaj prestrezam v posodo. Moram. Svinje so za to, in ljudje smo pač takšni. Nož sem dobro namazala s česnovo glavico, da bi svinjo manj bolelo in da bi bilo vsega čimprej konec. Muči se. Mene gleda. To prinaša nesrečo.

Ogromno telo se je počasi umirjalo. Leva zadnja noga je še nekajkrat trznila v poslednjih smrtnih krčih, nato je tudi to ponehalo. Posoda s krvjo se je napolnila in Irma jo je, še vedno mešajoč, odnesla proti hiši.

"Možakarji, dobro ste opravili, dobro in hitro," je dejal Hanci Geder.

"Velika je in težka. Prenerodna je, da bi se mogla preveč otepati."

"Spomnim se, zdaj je že strašno dolgo od tega, ko sem prvič klal. Mislil sem, da je to zelo lahko in da bom kar sam z ženskami opravil. Svinja je bila vitka in žilava, ženske preslabotne in bolj prestrašene kot svinja sama, pa se je svinja izmuznila in z zabodenim nožem pobegnila. Tekala je okrog kot zmešana. Poskušali smo jo ujeti, pa ni šlo. Sama je padla potem, ko je izkrvavela. Da bi to videli: sneg vse naokoli je bil rdeč kot ajdova njiva v cvetju."

"Pa vas ni bilo nič sram?"

"Nerodno mi je bilo. Sam nisem nikomur povedal, ženskam pa sem tudi zabičal naj molčijo. Ves sneg smo preobrnili, tako da ni bilo niti malo sledu. Nihče ni nikoli o tem nič vedel."

Skotalili so svinjo na tregle in jo odnesli proti gumnu, kjer so jo položili na lesene gare, s treglami vred. Umili so jo z vročo vodo in začeli odirati kožo. Pri tem delu so morali biti zelo previdni z noži. V koži ne sme biti lukenj - zadruga je ne bi odkupila, ali bi pa zanjo plačala samo malo.

Ko je bila svinja vzeta iz kože, je prišla Irma z velikim pladnjem pečene krvi. Za njo je stara Gederka prinesla vročo kavo in žganje.

Irma si je ogledala razprostrto kožo. Nobene luknje ni bilo videti. Nasmehnila se je in naprosila moža, da ji jo zvije, da jo bo takoj odnesla v zadrugo prodat. Izkupiček od prodane kože je vedno pripadal gospodinji, kot neke vrste plačilo za njen trud pri vzreji svinje. Gospodinja je ta denar lahko potrošila kakor se ji je zdelo. To je bilo zares povsem njeno. In v zadružni trgovini je bilo toliko lepih in potrebnih stvari, ki bi jih vsaka gospodinja rada imela.

(Dalje v prihodnji številki)

ZA NAJMLAJŠE

Basen

LISJAK IN ZAJEC

Lisjak je postal star in tako slab, da si ni mogel več iskati živeža. Sklenil je torej, da se bo zadovoljil z vsako hrano, če treba tudi s travo. Ravno tedaj je prišel blizu mlad zajec in lisjak mu je rekel:

»Usmili se me, zajček, in prinesi mi malo trave, da se nasitim.«

Zajček pa mu odgovori:

»Bi ti že prinesel trave, a s travo vred bi pohrustal tudi mene,« in je odšel.

Goljufu nihče ne verjame, četudi resnico govori.

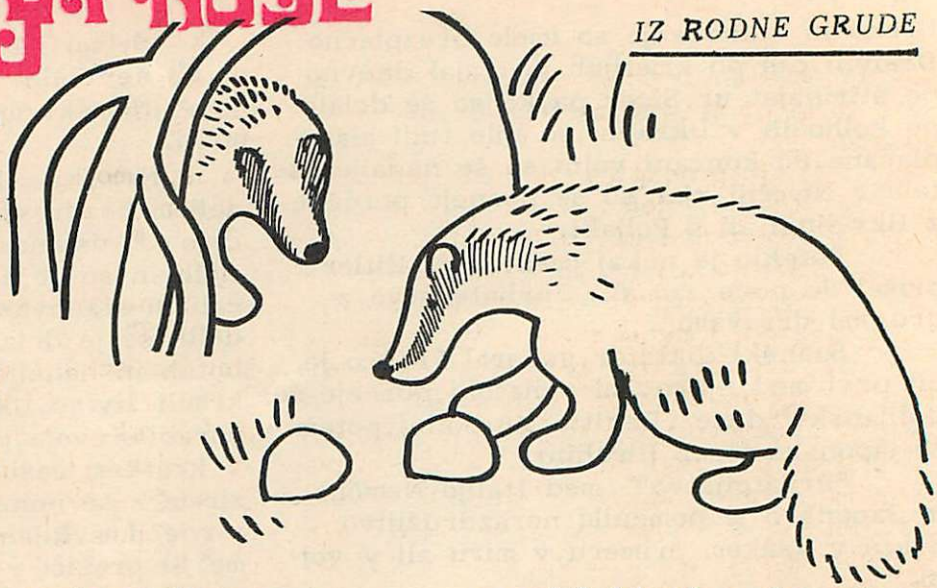

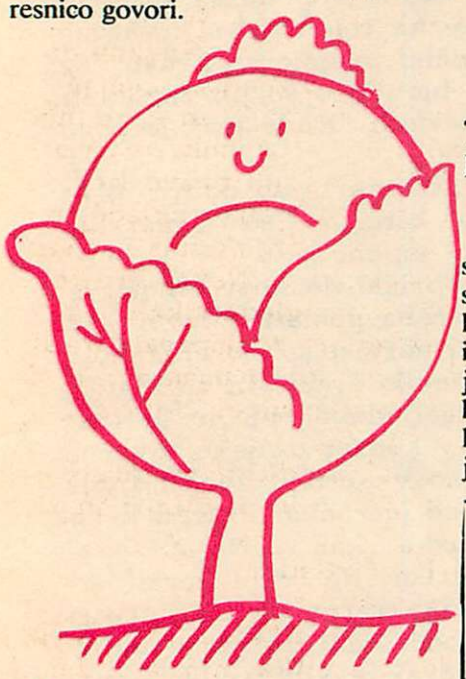

Zvonimir Balog

ZELNATA GLAVA

Le kaj naj stori zelje,
kadar ga boli glava,
kadar se ga poloti
kaka krava,
kadar mu zajec gloda
čelo ali brado,
kadar mu glavo v mestu
na trgu prodajo?
Nekoč sem gledal
zelnate glave,
ko so jih branjevke tehtale,
zdelo se mi je,
da bi rade nekaj povedale.

A kaj naj storijo
uboge zelnate glave,
ko so brez rok in nog,
brez pameti prave?

TA ČUDEŽNI SVET NARAVE

Jazbec je gozdni prebivalec in znan samotar. Ker je ponočnjak, prileze iz svojega brloga šele, ko se znoči. Takrat gre na lov. Pravzaprav ni preveč izbirčen. V slast mu gredo žabe, ptičja jajca, miši, polži, deževniki, pa tudi hrošči in gosenice. Čeprav je zver, izkoplje tudi korenje ali repo, pobere jabolka in se spravi nad koruzo. Kadar v gozdnih tleh stakne osje gnezdo, ga izkoplje in se posladka s satjem.

Ponočnjaki jazbeci se razpoznajo med seboj po značilnem vonju in po belih progah na temni glavi.

V stiski se zna jazbec silovito braniti. Lisic ne mara v svoji bližini, in če se te naselijo v njegovem brlogu, se jim raje umakne.

Jazbec, ki se je v jeseni dobro najedel, bo imel debelo plast tolšče pod kožo. Ta ga bo varovala pred mrazom in z njo bo prebil zimo tudi brez hrane.

Črtomir Šinkovec

UGANKE

Srček ima iz grafita
in životek iz dreves;
polja bela lesovita
prepotuje vse počez.

svinčnik

Ni padalo,
samo krov,
ko v dežju greš
z njim domov.

dežnik

Zvrhana skrinjica,
škatlic in žic,
iz nje prepevata
tetka in stric.

radio

Od vekov v veke dragocen
se zdi ljudem dokaj cenen,
a zamujen, za ves denar,
ne dá kupiti se nikdar.

čas

Do noči se skrije,
ko se zazori,
svetla spet posije
v črni čas noči.

luna

OTROCI, PIŠITE NAM! V SLOVENŠČINI!!!
TUDI VAŠIH PISEM V ANGLEŠČINI BOMO VESELI.
~ CHILDREN PLEASE WRITE TO US ~

KLD 58767

Hrano in stanovanje so imele brezplačno. Delovni čas po kmetijah je trajal dnevno po štirinajst ur. Sicer pa, ko so še delale po kolhozih v Ukrajini, so bile tudi slabo plačane. Po končani vojni so še nadalje ostale v Nemčiji, kjer so se pozneje poročile z Ukrajinci ali s Poljaki.

Poteklo je nekaj časa, ko je Hitler prišel do nove zamisli: "prijateljstvo z drugimi državami".

Španski diktator, general Franco, je bil prvi med njegovimi prijatelji, pozneje še italijanski "duce", Benitto Mussolini, potem še japonski cesar Hirohito.

"Prijateljstvo" med Italijo, Nemčijo in Japonsko je pomenilo nerazdružljivo zvezo v vsakem primeru, v miru ali v vojni.

"Friedens-pakt" je bil podpisan od Hitlerja, Mussolinija in Hirohita v navzočnosti italijanskega grofa Ciana in japonskega generala.

Nemški časopisi so takoj začeli prinašati dolge članke o tem mirovnem sporazumu. Mussolini je v Rimu sporočil italijanskemu narodu, da pomeni ta pakt za Italijo velik korak v bodočnost.

Kakor v Berlinu, tako je tudi v Rimu narod to po svoje sprejel.

Velika vprašanja so ob tem nastala tudi v Londonu, New Yorku, Parizu, Zurichu in v Moskvi.

Angleži niso imeli zaupanja v ta mirovni sporazum, zato se je njihov lord Chamberlain odpravil v Nemčijo na razgovore. Sprejel ga je nemški zunanji minister Ribbentrop, ki je poudaril, da želi Nemčija imeti dobre prijateljske odnose tudi z Anglijo. To je Angleže zelo pomirilo.

Amerikanci niso imeli posebnega razloga, da bi se vtikali v evropska vprašanja. Ostali so hladnokrvni.

Francozi so dvomili v mirovni pakt in so začeli graditi utrdbe (Magginotova linija), kot obrambno linijo proti napadom odkoderkoli.

Rusi so brali v "Pravdi" in "Izvestji" o mirovnem sporazumu, o upanju na mir in blagostanje in tudi o Stalinovem prepričanju, da Nemci resnično mislijo na mir. Tovariš Molotov se je kmalu odpravil v Berlin na obisk k zunanjemu ministru Ribbentropu, ki naj bi mu potrdil prepričanje, da Nemčija ne namerava napasti Rusije.

Švicarji so vedeli za pakt, ampak so ostali nevtralni - vse do konca vojne.

Nemška marka ni imela stalne vrednosti.

Nemški "Bauer-ji", kmetje, so z veseljem pozdravili Hitlerjev ukrep, da pridejo "Auslander-ji", tujci, na delo po kmetijah, in so se soglasno sporazumeli o plačah in stanovanjih za tujce. Na kmetijskih delih se je delalo 12-14 ur dnevno. Ob sobotah in nedeljah so nekateri kmetje sami krmili živino. Ukrajinke in Poljakinje so porabile svoje plače za obleko in obutev. V kratkem času so se popolnoma "modernizirale" - še nohte na rokah so si namazale z rdečilom. Resnično, postale so prave "dame". Še prašiči v hlevu, ko so jih zagledali, so od strahu pocrkali. "Rudečica" je pomenila hudo bolezen.

V okolici Stuttgarta so dobro uspevali vinogradi, s katerimi so bavarski kmetje imeli lepe uspehe.

Pozneje je prišlo do nove odločitve: vse pridelke je treba poslati v tovarne za konzerviranje. Živinorejci so morali takoj prijaviti točno število živine in za klanje le-te so morali imeti dovoljenje, in še takrat oddati meso v konzervacijske tovarne.

Istočasno so v Nemčiji uvedli živilske karte. Začela se je racionalizacija hrane in obleke ter tobaka, kar so Nemci sprejeli z nezadovoljstvom. Na "črni borzi" so morali plačevati dvakratno ceno za stvari, ki so jih potrebovali. Leto dni po uvedbi racionalizacije več ni bilo v prodaji obutve -samo "Holzschuhe", čevlji z lesenimi podplati, so bili označeni na živilski karti, in to samo en par na leto. Mladina je dobila samo eno obleko na leto. "Raucher" karto, kadilsko karto, je dobil vsak, ko je izpolnil 17 let.

Hrana v konzervah, blago, obutev in tobak, vse je odšlo v vojna skladišča. Veliko Nemcev je hodilo nakupovat svoje potrebščine v Švico, kjer je bila prodaja neomejena, cigare in cigarete pa proste takse.

Nemška (Reichs) marka je izgubljala svojo vrednost od dneva do dneva. Kasneje so Nemci uvedli visoko uvozno carino. Težko je bilo dobiti švicarske franke ali ameriške dolarje - samo s temi je bilo mogoče nakupovati v Švici.

Nemčija se je pripravljala na vojno, katera je bila neizbežna Reichu.

V generalnem štabu so planirali vse mogoče zadeve. Prišli so do zaključka, da je vojna še edini izhod v "blagostanje".

Hitler je v svojem govoru omenil, da ima Nemčija dobre odnose z Italijo, Španijo, Japonsko, Rusijo in Anglijo. Nemci so podpisali pakt prijateljstva tudi s komunistično Rusijo. Pakt je lastnoročno podpisal sam tovariš Molotov v Berlinu. Listina je bila overovljena in ponovno podpisana v Moskvi.

Angleški minister Chamberlain je vedel za podpis tega sporazuma in ga je odobraval.

Japonci, ki so pristopili v pakt, so postali nerazdružljivi prijatelji "Reicha". Cesar Hirohito je pooblastil svojega generala Shikoyama za posrednika med obema državama.

Španski general Franco je mirovni pakt zelo cenil.

Berlinski časopisi so trdili, da Nemčija ne bo nikoli začela vojne z državami s katerimi je podpisala mirovni pakt. Hitler si je prizadeval v ta pakt pridobiti tudi Jugoslavijo, zato je naročil Mussoliniju, naj posreduje za stike med Nemčijo in Jugoslavijo. Mussolini je poklical jugoslovanskega princa Pavla (brat kralja Aleksandra) v Rim in ob navzočnosti grofa Ciana obrazložil vse točke pakta in odnosa do Jugoslavije.

Takratni kralj Jugoslavije je bil še mladoleten in ni bil opolnomočen za podpisovanje listin brez navzočnosti treh kraljevih namestnikov in odobrenja tedanje državne vlade.

Hitler se je odločil, da sprejme v avdienco princa Pavla v Berlinu. Tamkaj sta razpravljala o prostem prehodu nemških čet na jug preko Jugoslavije.

Hitler je vedel za nesoglasja med Srbi in Hrvati. Pričakoval je zapreke. Srbi so ta pakt zavrnili z geslom:

Bolje rat nego pakt!

Razlog, da je jugoslovanski parlament odvrnil Hitlerjev predlog o prostem prehodu nemških čet čez Jugoslavijo, je bilo prepričanje, da bodo zavezniki branili Jugoslavijo v primeru vojne Z Nemčijo.

Jugoslavija je pričela z rednimi vajami "rezervistov" in z gradnjo ovir vzdolž italijanske in avstrijske meje. Te ovire so bile namenjene proti tankovskim napadom. Mine so bile položene in prepletene z bodečo žico v širini dveh metrov. Vsa ta dela so stala Jugoslavijo ogromno denarja. Vojni proračun se je povišal za dve milijarde predvojnih dinarjev.

Goering je opozoril Hitlerja, rekoč: "Adolf, se spominjaš 1915. leta, ko smo Srbe obešali na vrbe?"
In Hitler je odvrnil: "Ne bo dolgo, ko jih bomo spet."

Hitler je dostikrat razmišljal tudi o spominskem kamnu na Gosposvetskem polju, na katerem piše: "Bis hier und nicht weiter sind gekommen die Serbischen Reiter" - "Do tu in ne dalje so prispeli srbski konjeniki".

Kot pričetek vojne, je Nemcem padla v oči Poljska. Zakaj vojna s Poljaki? Hitler je trdil, da je nekoč bila Poljska nemška in avstrijska dežela.

V zgodnjih jutranjih urah so Nemci porušili "rampo", potegnili z droga rdečobelo zastavo in nanj obesili Hitlerjev kljukasti križ. Nekaj strelov iz pušk poljskih obmejnih straž je odjeknilo v temno noč. Nemci so odprli ogenj iz svojih strojnih pušk. Kmalu je vse utihnilo na nemško poljskem obmejnem prehodu. Čulo se je samo povelje: "Vorwarts!" "Naprej!"
Njihova smer je bil Poznan, mesto oddaljeno 100 km od meje pri Kosizinu. Nemška armada je vkorakala v Poljsko na treh mestih. Njihove izvidnice so sporočale nazaj, da niso naletele na poljske vojne enote in da pota niso zaminirana. Mostovi so v dobrem stanju. Železniške postaje so zaprte. Ljudje po vaseh se držijo po svojih domovih.

Po celodnevnem maršu je prišlo povelje za obstanek. Tankovska kolona se je ustavila v kraju Miedzyrzecz. Iz Panzerja je stopil mlad oficir in se napotil proti bližnji cerkvi. Na dvorišču za cerkvijo je opazil duhovnika, ki se je v smrtnem strahu prekrižal, misleč, da je vojak prišel po njega. S pozdravom "Heil Hitler!", je oficir vprašal duhovnika, če razume nemško. "Jawohl, Herr Sturmbahnfuehrer." Stopila sta v župnišče, kjer je iz kuhinje dišalo po svinjski pečenki in kislem zelju. V pogovoru je oficir vprašal župnika, kako živi njegov narod, koliko zasluži delavec in kdo je sovražnik poljskega naroda.

(Se nadaljuje)

Bodite naš član! Pridružite se! Be our member! Join!

OGENJ IN LED

Nadaljujemo z razmišljanjem Isaaca Asimova o nastanku planeta Zemlja:

Venerina atmosfera iz ogljikovega dvokisa je razlog,da na tem planetu obstaja 430 stopinj površinske temperature,in da je zračni pritisk neznansko večji od Zemljinega.

Mogoče bi tudi naš planet postal podoben Veneri,če se ne bi kalcijevi silikati v skalovju Zemljine skorje povezali z ogljikovim dvokisom in tako ustvarili kremenjak,grobo sestavino vseh Zemljinih peskov.

Zemljina sekundarna atmosfera,ki je nastala zaradi vulkanskih aktivnosti,spočetka ni imela toliko kisika,kot ga ima sedaj - 29.5%.Ta zaloga je rasla počasi kot proizvod poznejšega rastlinskega življenja.

OD PLANETA LEDA , do planeta ognja,do planeta leda ponovno: razvijajoča se Zemlja je morala prestati še mnogo sprememb.Da je lahko postala svet zemlje in morja,je pomenilo,da je Zemlja imela dve vrsti površine,s široko različnimi lastnostmi.Ocean je imel veliko zmogljivost da zadrži toploto in počasi spremeni temperaturo.Ko je temperatura padla pod ničlo,je led,ki je bil manj gost od vode,splaval na površje in bil tam kot neke vrste inzulator,ki je preprečeval prehitro znižanje temperatur v vodi pod seboj.Oceanski tokovi so krožili toplo vodo iz toplejših delov oble.

Zemlja,po drugi strani,je imela nizko toplotno zmogljivost in je zaradi tega doživljala hitre spremembe v temperaturi. Zemlja ni imela tokov,ki bi prinašali toplejše elemente.Zaradi tega je padajoči sneg hitro ohladil zemljo do zmrznjenosti;ko je padlo več snega,so se začele plasti kopičiti.Teža zgornjih plasti snega je stisnila spodnje plasti v led.Zgodaj,pred štirimi bilijoni let so nastali ogromni ledeniki.

Potrebna je samo majhna sprememba v temperaturi,da se prične ali pa konča ledena doba: prav majhno znižanje temperature bo povzročilo večjo akumulacijo snega pozimi kot se ga pa stopi poleti,ali pa dovoljšen dvig poletne temperature,da se stopi ves sneg,ki je zapadel pozimi. Obstaja mnenje,da bi letni padec temperature samo za tri stopinje povzročil rast ledenikov.Povišanje temperature za tri stopinje,bi stopilo Antarktiko in Grenlandijo do golih skal v nekaj stoletjih.

Zaradi osciliranja v Zemljini orbiti, planet doživlja alternativna obdobja nekoliko toplejšega in nekoliko hladnejšega vremena.Po vsakem hladnejšem obdobju, pride ledena doba,ki lahko traja nekaj milijonov let.Med ledenimi dobami so stotine milijonov let z zmernimi temperaturami. Verjetno je ledena doba bila že takrat,ko je ocean bil še mlad in življenje še ni obstajalo.

NERAZVITA ZEMLJA NI BILA SAMA; v njeni bližini je nastal mesec,pravtako iz istega oblaka prahu.Čeprav je bila Zemlja zdaleč najbolj učinkovit zbiralec lebdečega prahu,je mesecu še vedno uspelo zbrati 1.25% tvarine,ki mu je bila na razpolago v njegovi orbiti.

Astronomi še sedaj niso povsem prepričani zakaj smo končali z največjim satelitom v sončnem sistemu,s satelitom,ki je za okrog eno osemdesetinko masivnejši od Zemlje.

Mesec kontrolira Zemljino plimo in oseko.Njegova gravitacijska privlačnost,ki je močnejša na tisti strani Zemlje,ki mu je najbližja,pritegne zemljo in morje,in tako povzroči,da najbližja stran nabrekne.Svetovni oceani upadajo in se pretakajo na odziv te posebne sile in posledice začasne deformacije Zemljine skorje.
Učinek plime in oseke deluje kot zavora. Kakor se Zemlja obrača,tako se oceanska voda vleče čez plitke dele svojega dna medtem,ko se kamnite plasti drgnejo med dviganjem in padanjem.To drgnjenje predstavlja počasno spreminjanje Zemljine rotacijske energije v toploto.Dolžina dneva se podaljšuje za tisočinko sekunde vsako stoletje.

To kar Zemlja izgubi,pridobi Mesec. Mesečeva hitrost se povečuje med njegovim kroženjem okoli Zemlje,kar pomeni,da se Mesec počasi oddaljuje od Zemlje.Tudi dolžina meseca se počasi povečuje.

Planet Mesec je zdaj oddaljen od planeta Zemlja povprečno razdaljo 384,000 km. Pred kakšnimi štirimi bilijoni let pa je bil Mesec oddaljen od Zemljinega središča samo okrog 16.000 km,Zemlja se je takrat obrnila enkrat vsakih pet ur.Mesec je bil takrat za spoznanje daljši kot je dan.

(Dalje prihodnjič)

NOVICE IZ DOMOVINE

SPREJEM ZA CERKVENE DOSTOJANSTVENIKE

LJUBLJANA Novo leto 1982 je prineslo tudi srečanja predstavnikov oblasti in predstavnikov verskih skupnosti,da pregledajo dosedanja sožitja in si zaželijo vse najboljše za naprej.Tako je slovenski predsednik za odnose z verskimi skupnostmi in podpredsednik Izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije,Dušan Šinigoj,sprejel ljubljanskega nadškofa in metropolita dr.Alojzija Šuštarja in druge slovenske škofe, pa tudi profesorje teološke fakultete in številne duhovnike iz raznih krajev Slovenije. Prav tako je sprejel tudi predstavnike evangeličanske cerkve,pravoslavne ter islamske in drugih verskih skupnosti.

V pozdravnem govoru je Dušan Šinigoj med drugim poudaril: "V novem letu vam vsem želim mnogo uspehov pri vašem delu in ob tem napredek verskih skupnosti,v katerih delujete.Vsakemu od vas pa hkrati tudi želim mnogo osebne sreče in zadovoljstva.Ko vam izrekam te želje,pa naj posebno poudarim še eno - da bi bilo to leto dobre volje v vseh odnosih med verskimi skupnostmi in samoupravno socialistično družbo."

Nadškof dr.Alojzij Šuštar je v zahvalnem govoru med drugim poudaril: "V imenu predstavnikov in članov in v svojem imenu se vam najlepše zahvaljujem za sprejem in novoletna voščila.Vaša želja,da bi bilo to leto dobre volje v vseh odnosih med verskimi skupnostmi in našo družbo,je tudi naša želja.In trdno upamo,da ne bo ostalo samo pri dobri volji,ampak da se bo dobra volja na obeh straneh pokazala tudi v dejanjih,in to na vseh ravneh in pri reševanju vseh vprašanj." *(Vjesnik, 29. 1. 82)*

PRIKUPEN NASTOP NOVEGA KRŠKEGA ŠKOFA

CELOVEC Koroški Slovenci so bili veseli,ko jim je novi krški škof Egon Kapellari pri posvečenju v celovški stolnici spregovoril v slovenščini.Med drugim je dejal: "Dejstvo ,da v naši škofiji stoletja žive Nemci in Slovenci,je za nas dokaz mnogovrstnosti stvarstva in živa zgodovinska danost,zato hvaležno prevzemamo kot kristjani na Koroškem nalogo,da oba ta naroda vodimo k boljšemu vzajemnemu razumevanju in s tem dejansko prispevamo k sožitju v duhu krščanske bratske ljubezni."
(Delo, 1. 2. 82)

GOSPODARSKE VESTI

LJUBLJANA Slovenija se lahko pohvali,da ima precej nižjo stopnjo nezaposlenosti kot razvite države.Po natančnejših podatkih je v gospodardtvu lani novembra delalo 661.291 ljudi,kar je za 0,7% več kot leto dni prej.V sloveniji je stopnja nezaposlenosti/osebe,ki iščejo zaposlitev v primerjavi z zaposlenimi/ od 1,3% do 1,6%.Na Japonskem je ta stopnja 2,1%,v Avstriji 4.1%,v Zahodni Nemčiji 7,3% in v Belgiji 10,2%.Po številkah sodeč je v Sloveniji preplah odveč.Če pa zaposlitev iščejo mladi in izobraženi ljudje,je o tem treba preudariti. *(Gospodarski vestnik, 5. 2. 82)*

BEOGRAD Pogovori jugoslovanskih gospodarstvenikov z avstralskimi kažejo,da obstaja večja možnost za izvoz v Avstralijo.Pogovorov v Beogradu se je udeležil predsednik avstralsko-jugoslovanske trgovinske zbornice v Sydneyu,John Benedek.Po njegovih besedah obstaja ugodna možnost za dobavo gradbenih elementov.Na splošno so v pogovoru ugotovili,da bi bilo prav,če bi jugoslovanska podjetja bolje proučila avstralski trg,ker so možnosti še velike. *(Delo, 28. 1. 82)*

SPLIT Na našem Jadranu naj bi zgradili stekleni grad na 1.000 hektarih zemlje.To bi bil velik rastlinjak,kjer bi gojili izbrano cvetje,pa tudi zelenjavo - vse za izvoz. Iz Nizozemske,ki je največja in v svetu najbolj znana gojiteljica cvetja in povrtnine, je splitski cvetličarni "Jadro" prispela nizozemska ponudba za skupno gradnjo,Zdaj že potekajo dogovori za uresničitev zamisli. *(Vjesnik, 4. 2. 82)*

NOVICE IZ

MARIBOR- Izvoz slovenskega laškega rizlinga v Anglijo je porasel kar za 61% in bo zato samo izvoz te sorte vina dosegel količino 25 tisoč hl, vrednost celotnega izvoza pa je dosegla 2.5 milijona dolarjev. LJUBLJANA- Po krajši in hudi bolezni je 12. decembra v Kliničnem Centru v Ljubljani umrl Tone FAJFAR, eden od udeležencev ustanovnega sestanka OF slovenskega naroda in član predsedstva republiške konference SZDL Slovenije. LJUBLJANA- Kulturno-umetniškodruštvo SAVA iz Kranja je uspešno nastopilo na prvem mednarodnem folklornem festivalu v Las Palmas na otoku Gran Canaria v Kanarskem otočju. DUNAJ- Decembra so na avstrijski akademiji znanosti na Dunaju pripravili slovesno akademijo ob 125-letnici rojstva znanstvenika Nikole TESLA. JEZERSKO- Mejni prehod Jezerski vrh - Železna kapla so zaprli, ker se je na avsrijski strani začelo ugrezati cestišče. Prehod bo predvidoma zaprt vse do pomladi. BEOGRAD- Jugoslovanski zvezni izvršni svet je določil predlog proračuna federacije za leto 1982. Skupna vsota dohodkov proračuna federacije je predvidena v višini 203 milijarde in 875 milijonov dinarjev, kar je za 22.9% več kot letos. LJUBLJANA- Ekipa VIBA filma posnema novi celovečerni film "Razseljena oseba". Scenarij zanj je napisal Drago Jančar, režira ga Marjan Ciglič. CELOVEC- Celo Avstrijce je presenetil podatek, ki dokazuje obupno nezanimanje mladih Avstrijcev za jezik lastne narodne manjšine in jezik južne sosede - slovenščine in srbohrvaščine. Zato so statistične ugotovitve - graški "Kleine Zeitung" - objavili z naslovom čudenja: "Za ruščino več zanimanja kot za slovenščino". BEOGRAD- Jugoslovanska vojna industrija slavi letos 3 in pol desetletja delovanja. Začetek je bil skromen - v partizanskih delavnicah, kjer so popravljali orožjein izdelovali ročne bombe. Danes več kot tričetrt vsega orožja in vojne opreme oboroženih sil izdela Jugoslavija sama. LJUTOMER- Svojo najsodobnejšotehnologijo je novomeška KRKA postavila na manj razvito področje: ljutomerski obrat ki dela komaj dobro leto, ima pa najsodobnjše stroje in izdeluje vitaminske mineralne preparate ter analgetike po najnovejših postopkih. POREČ- Poslovna skupnost Evroturist, ki je zgradila turistično mesto Červar-Porat pri Poreču, bo začela graditi podobnoturistično mesto Mareda v bližini Novigrada, V prvi fazi gradnje bodo zgradili 520 apartmanov za zasebnike in 542 za delovne kolektive in to do septembra meseca. ZAGREB- Pri "Rade Končarju" v Zagrebu so začeli izdelovati prve jugoslovanske električne lokomotive. ZAGREB- 28.decembra je po daljši bolezni umrl književnik Miroslav KRLEŽA, ki je ponesel ugled hrvaške književnosti daleč v svet. TRST- Spadolinijeva vlada je ob prisotnosti predsednika deželnega odbora Furlanije-Jiljske krajine Antona Comellija odobrila nekatere pomembne ukrepe glede izvajanja osimskega sporazuma. Ti ukrepi predvidevajo finansiranja za približno 30 milijard lir v prihodnjih 4 letih.

ZA SPORED PRIREDITEV POSLUŠAJTE 2EA radijsko postajo. Slovenske ure ob nedeljah in torkih

DOMOVINE

V BEOGRADU so podpisali letošnji dogovor o uresničevanju politike cen. Po njem se cene na drobno ne bi smele dvigniti za več kot 15 odstotkov, življenjski stroški pa ne za več kot 17 odstotkov.

ZVEZNI izvršni svet je zaradi boljše preskrbe domačega trga ukinil svoboden izvoz zdravil, detergentov, surovin za njihovo izdelavo, toaletnih brisač in papirja ter papirne konfekcije. Izvoz teh izdelkov bodo poslej odobravali pristojni organi.

ZVEZNI izvršni svet je zaradi težav z oskrbo z nekaterimi naftnimi derivati odobril najnujnejši intervencijski uvoz. Do težav je prišlo, ker smo nekoliko zamudili pri nakupu surove nafte.

NA SEJI predsedstva CK ZKJ so med drugim ugotavljali, da se je število novih članov ZK po 10. kongresu precej povečalo (v ZK je bilo sprejetih več kot 330.000 delavcev), vendar se socialno-razredna struktura članstva ni izboljšala.

PODPREDSEDNIK predsedstva SFRJ Petar Stambolić je bil na uradnem in prijateljskem obisku v Iraku. Naši odnosi s to državo se nenehno razvijajo. Irak je glavni zunanjetrgovinski partner med državami v razvoju, v Bagdadu bo septembra 7. konferenca neuvrščenih.

ŠTAFETA mladosti bo letos krenila na pot 21. marca iz Prilepa. Štafetno palico, delo kiparja Sava Simića, bo prvi ponesel pionir, ker pionirska organizacija letos praznuje 40-letnico. V Sloveniji bo štafeta od 24. do 30. aprila.

CELOTNI izvoz Jugoslavije se je lani povečal za 22 odstotkov, izvoz na konvertibilna področja pa za 12 odstotkov. Zunanjetrgovinski primanjkljaj je v primerjavi z letom 1980 manjši za 21 odstotkov (slovenski za 36,3 odstotka).

DELEGATI zbora republik in pokrajin zvezne skupščine so sprejeli resolucijo o družbenoekonomskem razvoju države v letošnjem letu: realni družbeni proizvod naj bi se povečal za 2,5 odstotka, industrijska proizvodnja za 3,5, izvoz za 8,5 odstotka itd.

V DESETIH mesecih lanskega leta je v Jugoslaviji bilo 86 milijonov prenočitev domačih in tujih gostov, kar je za štiri odstotke več kot v obdobju januar-oktober leta 1980.

SLOVENSKA industrija je lani izdelala le za 1,9 odstotka več kot leta 1980. Resolucija o razvoju je predvidevala 2,5-odstotno povečanje industrijske proizvodnje. *(Nedeljski)*

po sloveniji

(IZ RODNE GRUDE)

Slovenija je dobila prvi dom počitniške zveze. Dom je na **BLEDU**, obnovili pa so njegovo staro poslopje s prostovoljnim delom pridni člani počitniške zveze Slovenije. Dom lahko sprejme hkrati 64 gostov, namenjen pa je predvsem posameznikom in skupinam – članom počitniške zveze in mednarodne počitniške zveze. Odprt bo vse leto.

V CELJU so dobili svojo prvo komunalno čistilno napravo, ki je ob obrežju Hudinje med Šmarjeto in Škofjo vasjo. Ta naprava bo zajela industrijske odplake iz tovarne Etol in fekalne odplake iz bližnjega naselja Prekorje, v prihodnosti pa nameravajo v to čistilno napravo speljati še fekalne odplake iz Škofje vasi, Arclina in Vojnika. Tako bo skupno zajela območje za okrog 7000 prebivalcev severnih celjskih predmestij.

Pod Golovcem v **CELJU** so odprli novo pokrito kopališče s tremi bazeni in drugimi spremljajočimi objekti. Velik bazen meri 25-krat 21 metrov in je globok 1,90 metra, srednji bazen meri 16-krat 8 metrov in je globok 0,70 metra, okrogli otroški bazen pa ime premer 5 metrov, njegova globina pa je 0,30 metra.

Zgradba, v kateri so bazeni, ima premične stene, tako da bo lahko bazen odprt tudi poleti.

V **CIRKOVCAH** na Dravskem polju so slavili 50-letnico obstoja folklorne skupine. Ob tej priložnosti se je na slavnostni prireditvi zbralo v Cirkovcah devet folklornih skupin, posebnost večera pa je bila gostujoča dalmatinska klapa Trogir. V popoldanskem sporedu je nastopilo deset folklornih skupin iz Slovenije, Hrvaške, prav tako pa tudi pionirska folklorna skupina slovenskega kulturnoumetniškega društva iz koroške Globasnice.

Arheologi Posavskega muzeja Brežice so v **DOBOVI** odkrili dragoceno grobišče. Povsem po naključju so ga odkrili na mestu, kjer je eden od domačinov začel kopati gradbeno jamo. Ko so po ostankih, ki so ostali po izkopu gradbene jame, ugotovili, da gre po vsej verjetnosti za staroslovanska okostja, so začeli z načrtnim izkopavanjem okoli gradbišča. Doslej so odkrili že 15 grobov, računajo pa, da jih bo še nekaj.

V **RADENCIH** imajo od letošnjega poletja dalje prvo slaščičarno; odprla sta jo zakonca Štrucl. Ne gre za navadno prodajo slaščic: v njej namreč lahko dobe kupci prekmurske gibanice, domače zavitke, bananove zrezke in veliko zvrsti sladoledov. Slaščičarno so letošnje poletje osvojili predvsem turisti, domači in tuji.

Hidroelektrarna Solkan, ki jo gradijo na **SOČI** blizu Nove Gorice, bo imela namesto dveh agregatov z močjo deset megavatov tri take agregate in torej moč 30 megavatov.

RODNA GRUDA

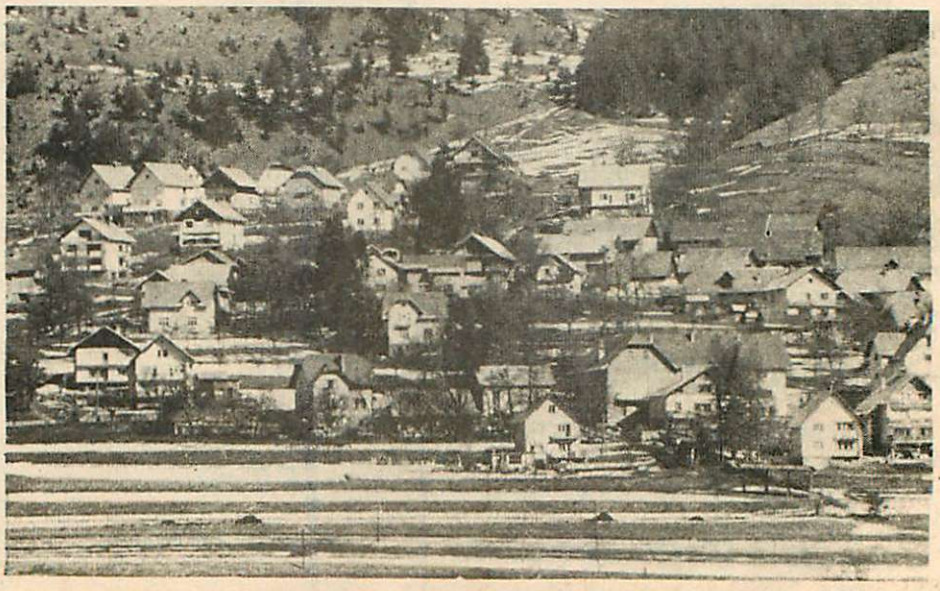

Mojstrana (foto: Janez Zrnec)

TOFOVI BISERI NJEGOVEGA BUTIKA V NEDELJSKEM D.

Z novimi taksami naj bi zaustavili odliv dinarja.
Kaj pa odliv državljanov?

Na Poljskem se je hrana podražila za 240%!
V našem Gorenju so potožili, da se je poljski trg zanje docela zaprl.
Seveda, poslej na Poljskem za hrano ne bodo več potrebovali hladilnikov, ampak — trezorje!

Vsem državljanom SFRJ je z ustavo zajamčena svoboda gibanja. Zlasti bogatim...

DA SE RESNICA PRAV SPOZNA,
JE TREBA ČUTI DVA ZVONA!
Ampak ne smeta biti oba kremeljska...

ZIS strokovno ugotavlja, da pri uvedbi carinskih taks niso prizadeta načela ustave SFRJ.
Prizadeti bodo samo državljani SFRJ...

V tem našem vsakdanjem življenju pravzaprav vsi kar naprej porivamo.
Samo da je nekaterim lepše.
Zlasti tistim spredaj...

OBLJUBA DELA — ATLAS

Obljubljali so nam hribe in doline,
sedaj pa čisto navaden atlas stane sto jurjev...

WONDERLAND TRAVEL

ZASTOPNIK JOŽE HAMPTON

94 Main Street (Cnr. Main & Campbell Sts.)
Blacktown, NSW 2148, Australia

Tel. 622 7336, 622 1735,

P.O. Box 27, Blacktown, NSW 2148

Na razpolago smo vam za organizacijo vseh vrst potovanj po Avstraliji, v domovino in nazaj ter povsod drugod.
Povprašajte nas za naše poštene usluge. Potrudili se bomo, da bo vaše potovanje čimbolj poceni in udobno.
Izkoristite nizke izvensezonske cene. Na primer, povratno potovanje Sydney-Ljubljana-Sydney je najcenejše izven sezone
Potujete lahko z JAT-om, s QANTAS-om, ALITALIA, ali pa s katerokoli drugo prevozniško družbo.
Prevajamo tudi vse potrebe potne dokumente.

SPECIALNE USLUGE ZA ČLANE IN PRIJATELJE S.D.S.

Za nadaljne poizvedbe se obrnite na vašega rojaka

JOŽETA HAMPTONA,

Tel. 622 7336 ali 622 1735,
po delovnih urah pa na 630 8569

OBID Constructions Pty Ltd

EXCAVATING-DRILLING

BELLING

LICENSED
BUILDING CONTRACTORS

Contract or Hourly Rates

105 Mort Street, Blacktown

Office: *622 3371*

Yard: *625 6923*

BOLOGNA SMALLGOODS

TEL. 728 1717

7 QUEST AVE.
CARRAMAR, 2163

ZA
SVEŽE MESO, SALAME,
KVALITETNO SUHO MESO IN MESNE
IZDELKE SE OBRNITE NA NAS!

HITRA IN BREZPLAČNA DOSTAVA
J. & A. ŠKRABAN, Prop.

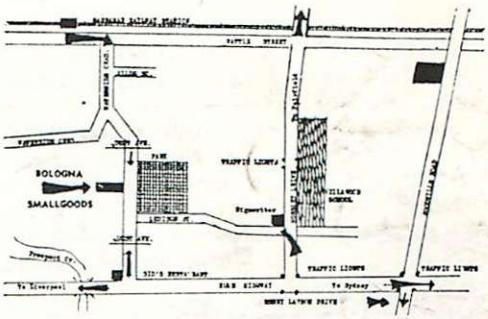

Quality Concreting and Excavating

FOUNDATIONS, DRIVES, GENERAL
CONCRETING AND LAND CLEANING

DOONSIDE
Paving & Building Pty. Ltd.

OF 23 LUCRETIA ROAD TOONGABBIE

—LICENCED BUILDER—

ZA VSA CEMENTNA IN IZKOPNA DELA.
SE OBRNITE NA VAŠEGA ROJAKA,

Za usluge pokličite
TONIJA ČOLNARIČ

PHONE: 625 4851
A.H. 636 9151

HORSLEY PARK TAVERN

CNR. HORSLEY DRIVE & HORSLEY ROAD (OFF WALLGROVE ROAD)

(Z Wallgrove Road zavijete pri Shell črpalki in šoli proti Horsley Parku trgovinam in še malo naprej)

Tel. 6202043

Odprti smo med 10. dopoldne in 11. uro zvečer od ponedeljka do sobote, ob nedeljah med 12. opoldne in 10. uro zvečer. Vsako soboto s pričetkom ob 7. zvečer imamo nastopajoče razne glasbene umetnike. Raznovrstna in odlična hrana, vse vrste pijač. Juke-box, biljardne mize, darts, pin ball machines, ob nedeljah barbecue na prostem.

Obiščite nas in se prepričajte o naši kvaliteti in uslužnosti.

Naš hotel je hotel najnovejše vrste, ki ga je lastnik sam gradil cela tri leta.

Se priporoča Zdravko Lubec z družino.

SLOVENIJA JE SEDAJ NAJBLIŽJA

JAT

10 LET Z AVSTRALIJO 1970 — 1980

DVAKRAT NA TEDEN JAT-ov DC-10-30 NA LINIJI V AVSTRALIJO !

Cena povratnih kart do Ljubljane je od $1507 do $1758, kar odvisi od časa kdaj odpotujete in se vrnete.

Avion JAT-a odhaja vsako sredo in nedeljo ob 12.10 iz SYDNEY-a ob 14.30 iz MELBOURNE-a

Prihod v LJUBLJANO v ponedeljek in vsak četrtek ob 09.40 uri.

Povratek iz LJUBLJANE vsak ponedeljek in petek ob 19.40 uri.

In prispe vsako sredo in nedeljo ob 07.10 v MELBOURNE ob 09.30 v SYDNEY

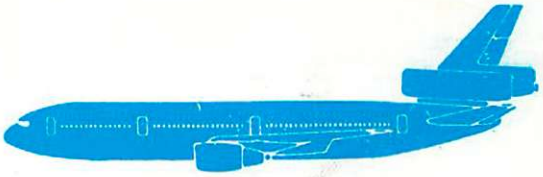

PRI NAKUPU VOZOVNIC. NAJHITREJŠE, NAJPRIJETNEJŠE UŽIVAJTE V KOMFORTU AVIONA S ŠIROKIM TRUPOM

ZA VSE INFORMACIJE SE OBRNITE NA VAŠO POTOVALNO AGENCIJO ALI NA

JAT

SYDNEY: 126 PHILLIP STREET SYDNEY 2000, TEL. 221-2899, 221-2199

MELBOURNE: 124 EXHIBITION STR. MELBOURNE 3000, TEL. 63-6017, 63-6191

PERTH: 111 ST. GEORGES TERACCE 6000 PERTH TEL 322-2932, 322-2032